

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 16

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 20. in 21. januarja 1940

NAROČNINA NA MESEEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1[—]

Italija ni opustila svojih ciljev

Ostri nastopi italijanskega tiska v zvezi z govorom fašističnega tajnika Muttija — Nobe-
ne prijaznosti nasproti „versajskim banditom in ženevskim sankcionistom“ — Nevtral-
nost je samo pogojna in začasna

RIM, 20. januarja. AA. »Zadržanja Italije nasproti sedanji vojni ni mogoče z nobene strani več krivo tolmačiti, ker ga je dovolj preciziral tajnik fašistične stranke v znanih navodilih, katerih namen je bil odstraniti vse dvome o tem, da orientacija italijanske politike ne ostane nespremenjena. S tem je, pravi glavno glasilo fašistične stranke »Il Popolo d'Italia«, potrjeno, da je Italija, čeprav ni posegla v vojno, daleč od namere ostati v položaju pasivne nevtralnosti, ali celo podrejene podložnosti. Nasprotno, italijanski narod je sedaj popolnoma oborožen, zaveda se vseh sedanjih težkoč in je vedno pripravljen braniti svoje interese. Zato si morajo vsi tisti elementi, ki predstavljajo zadnje ostanke bivših preživelih režimov v Italiji, dobro zapomniti, da se mora Italija brigati za svojo bodočnost, za napredek in varnost svojega imperija ter mora zato odstraniti s poti vse one, ki so naenkrat pričeli postajati mehki in prijazni nasproti verzajskim banditom in ženevskim sankcionistom, ker upajo, da bi s tem mogli zadovoljiti svoj težnjo po zlatu.

FAŠIZEM NE BO KAPITULIRAL

Fašizem je v bojih, ki jih je bil 17 let, visoko dvignil prestiž Italije in zato ne misli sedaj kapitulirati. Italija ne pozna polovičnih dejanj in ne bo uklonila glave pred nobeno tujo hegemonijo samo zato,

da bi se izognila novim nevarnostim in žrtvam. To pa morajo vedeti tudi vsi tisti tujci, ki so do nedavnega preganjali Italijo. Brezuspšno je laskati se ji sedaj in hvaliti fašistični režim in trditi, da Italija ni več mladostna država, ki za-

pada v sentimentalne napake, ampak zrel vojaški narod, zvesta svojim prijateljem in nevarna sovražnikom. Ako bosta zahodni demokraciji kazali tudi v bodoče nasproti Italiji nerazumevanje, bo to tem slabše za nju, ker ako mislita, da pomenijo spremembe, ki so bile izvršene na vodilnih mestih fašističnega režima, tudi skrenitev s pota, po katerem je Italija doslej hodila, se zelo motita in more ta njuna kriva vera vzbuditi v nas samo posmeh, pravi dalje »Il Popolo d'Italia«.

ODMEVI TUJIH KOMENTARJEV

Iz komentarjev tujega tiska izvajajo italijanski listi sklep, da je bilo v tujini pravilno dojetje dejstvo, da tajnik fašistične stranke ni dal navodil samo zato, da se uporabijo v notranjosti, ampak jih je naslovil tudi na tujino. Zato sta kot zelo značilna omenjena komentarja

»Tempo« in »Times«, da Italija ne bo do konca vojne ostala nevtralna in da bo pri tem pazila izključno le na svoje interese, ne brigajoč se za besede, ampak samo za dejanja. Posebno pa podčrtava italijanski tisk ugotovitev rimskega dopisnika »Times«, da Italija po besedah fašističnega tajnika ni pozabila, kdo jo je hotel kaznovati s sankcijami in gleda z nezaupanjem na razne akcije Anglije in Francije, posebno pa na akcije, ki jih vodijo na evropskem jugovzhodu. »Gazeta del Popolo« pa pravi, da Italija ni pozabila na obtožbo, ki jo je dvignila proti demokraciji in tudi ni opustila svojih revindikacij. Italijanski listi beležijo tudi nemške komentarje, ki izražajo odkritosrčno veselje nad stališčem Italije, ker se uničilo vse upe, ki so jih na zahodu volili glede na bodočo politiko Mussolinija.

Bitka pri Salli še vedno ni odločena

Sovjetske čete so se sicer umaknile, a so se utrdile na boljših položajih — Novi strahoviti letalski napadi na Finsko — Vprašanje tuje pomoči

HELSINKI, 20. januarja. Reuter. Pri Merkijerviju, 30 km zahodno od Salli, se vodijo ogorčeni boji. Finske čete so v protinapadu prisilile sovražnika k delnemu umiku. Toda, izid bitke je še negotov. Sovjetska ofenziva na železniško križišče pri Kemijerviju je bila zavrnjena. Važna postaja leži na pol poti k Botkijevskemu zalivu. Sovjeti zbirajo nove sile in se utrjujejo na postojankah v velikem polkrogu. Čete so mnogo bolj opremljene kakor so bili prvi sovjetski oddelki, ki so utrpeli velike izgube na drugih odsekih fronte. Prehrana je boljša, zato nudi sovražnik močnejši odpor. Bliza se bitka, ki bo odločilnega pomena za Finsko. Vojni krogi v Helsinkih so mnenja, da razpolagajo sovjeti pri Salli z dvema divizijama. Čeprav so izgubili zaradi umika precejšnje strateške poveljnosti, so vendar Rusi na boljšem, ker imajo dobre prometne zveze z zaledjem. Do železniške proge na Murmansk so zgradili v naglici več cest, po katerih devažajo na fronto potrebni material.

STRATEŠKI UMIK SOVJETSKIH ČET

HELSINKI, 20. jan. Reuter. Bitka pri Salli še ni odločena. Sovjetske čete so se umaknile za 50 do 60 km, na novih položajih pa so se utrdile ter nudijo oster odpor. Ob Ladoškem jezeru so Finci ujeli 5 ruskih tankov. Na Karelijski ožini so artilerijski dvoboji. Čez 450 sovjetskih letal, od katerih jih je 250 stacioniranih v Kareliji, je napadlo južna finska pristanišča ter obalne trdnjave. V Helsinkih je bil 1 mrtev in 45 ranjenih.

RAZVOJ V ODLOČILNO BITKO

HELSINKI, 20. jan. Havas. Boji pri Salli se razvijajo v odločilno bitko velikega pomena. Sovjetske čete se zaradi močnih položajev, ki so jih zavzele, namočijo obraniti zveze z zaledjem. Včeraj je trajala bitka neprestano ves dan. Privatni viri javljajo, da je ena sovjetska divizija odrezana od zaledja. Ob Ladoškem jezeru je mrzav popustil. Finske čete so tu imele uspeh in uničile pet sovjetskih oklopnih voz.

SOVJETSKA DIVIZIJA ODREZANA?

HELSINKI, 20. jan. Reuter. Po vesteh, ki so despele semkaj, se je finskiim poveljnikom na smučeh posrečilo presekat diviziji pri Salli vse zveze proti severu.

UNIČEN FINSKI BATALJON

MOSKVA, 20. jan. Reuter. Leningrajsko vrhovno poveljstvo javlja, da je bila povsod živahna patrolna akcija. V okraju Kizila pri Petrozavodsku je neka sovjetska zvidniška enotica uničila finski bataljon, ki je pustil na bojišču 26 strojníc. Na Kiziljski morski ožini so bili spopadi pred čet. Sovražnik je odnesel precej izgub. Letala so bombardirala vojaške objekte.

SOVJETSKI LETALSKI NAPADI

HELSINKI, 20. januarja. Havas. Nad Finsko je včeraj letelo 450 sovjetskih letal. Samo Karelsko fronto je obleavalo 250 letal. Zlasti hudo je bilo bombardirano otočje med Abojem in Hankojem in dolina Kimene. Kolikor se je doslej zvedelo, je bilo pri tem le nekaj oseb težje ranjenih, toda materialna škoda je zelo velika. Ubiti sta bili dve osebi. Na severni fronti so bombniki vrgli 150 bomb med Telkoseniemjem in Kemijervijem, vendar niso eksplodirale vse vržene bombe. Troje sovjetskih letal je nadaljevalo pot proti Kemijerviju, zaradi finske obrambe pa niso mogla priti do mesta samega.

HELSINKI, 20. jan. DNB. Včeraj popoldne je bilo dano tu znamenje za alarm. Kakor je bilo pozneje sporočeno, se zgodilo to zato, ker sta se iz severne smeri dva roja sovjetskih bombnikov. Bombnik so pri vedrem vremenu leteli zelo visoko in so spremenili svojo smer šele, ko jih je začela obstreljevati finska protiletalska obramba. Na tem poletu bombniki niso metali bomb. Poročajo pa o bombnih napadih na finska mesta Hanko, Ekenez, Karis in Hivinge.

REKORDER MAKI RANJEN

HELSINKI, 20. jan. Stefani. Znani finski lahkoatletik Makí, ki drži pet svetovnih rekordov, je bil kot bojevnik na fronti ranjen v nogo.

ŠVEDSKI PROSTOVOLJCI

STOCKHOLM, 20. jan. Reuter. Kontingenti švedskih prostovoljcev, ki so odlično opremljeni in dobro založeni, odhajajo vsak dan na fronto. Sodijo, da jih je že več tisoč.

VPRAŠANJE AMERIŠKE POMOČI

WASHINGTON, 20. jan. Reuter. V

zvezi z vprašanjem finančne pomoči Finski je senator Brown dejal, da se pripravja za to zakonski načrt, ki bo gotov do ponedeljka. Senator je prepričan, da se bo našla zadovoljiva rešitev. Posojilo ne bo preseglo 30 milijonov dolarjev.

BRUSELJ, 20. jan. Havas. Belgijska vlada je razpisala posojilo v obliki državnih bonov z rokom 3, 4 in 8 mesecev po 2 do 2.50% obrestih.

POTOPLJENIH 9 NEVTRALNIH LADIJ

LONDON, 20. jan. Reuter. Švedski 7000 tonski parnik »Pajala« je bil potopljen od nemške podmornice. Ob španski obali pa so Nemci torpedirali neki 2000 tonski danski parnik. V zadnjih 7 dnevih je bilo potopljenih 9 nevtralnih ladij.

STOCKHOLM, 20. jan. Lastnik švedskega parnika »Pajala« je dobil sporočilo, da je bila ladja torpedirana brez predhodnega svarila in da se je potopila v 25 minutah. Parnik »Pajala« (6673 ton)

je plul iz Buenos Airesa s tovorom žita, namenjen v Stockholm. Vsa posadka 35 moških je bila rešena in izkrcana v neki škotski luki.



SMRT SENATORJA BORAHA

WASHINGTON, 20. januarja. Reuter. Senator Borah je umrl ob 0.45 uri. Star je bil 74 let. Umrl je mirno, najbrž brez bolečin. Puls mu je polagoma slabil in je mirno zaspal za vedno.

Leon Blum za uspešno pomoč Finski

PARIZ, 20. januarja. Havas. V »Populaire« je objavil Leon Blum članek o položaju Finske, v katerem pravi, da je javno mnenje skupaj s parlamenti vseh civiliziranih držav soglasno glede stališča, da je treba Finski pomagati. Blum vprašuje, ali bo ta pomoč prišla pravočasno in ali bo omogočila hrabrim Fincem dalje odbijati sovjetske napade? Angleški vojni material je že na poti, in sicer v količinah, ki niso majhne. Tudi material iz Francije je bil že odposlan. Večje dobave se pripravljajo tudi v Ze-

dinjenih državah Severne Amerike, a gotovo tudi v drugih nevtralnih državah, ki bodo s svoje strani prožile pomoč materialu, a nezlomljivemu finskemu narodu. Finska sprejema in bo dalje sprejemala prostovoljce, orožje in letala, a vprašanje je, ali je mogoče poslati na Finsko večjo pomožno vojsko? To je vprašanje, pravi Blum, ki si ga zadaje javnost kot zelo nujno, toda odgovor na to vprašanje je odvisen samo od sporazuma s Švedsko in Norveško, ne od Francije ali Anglije.

Norveška hoče ostati nevtralna

OSLO, 20. januarja. DNB. Predsednik norveške vlade Nigardswold je imel včeraj v parlamentu govor, v katerem je posebno naglasil potrebo, da ostane Norveška nevtralna. Zaradi tega je Norveška, ne oziraje se na simpatije ali antipatije, segla po politiki, ki vodi izven sedanjih mednarodnih konfliktov. Norveško ljudstvo ima sicer pravico manifestirati svoje simpatije tudi javno, vendar je ministrski predsednik priporočil zmernost,

da se na ta način ne bi spravljala v nevarnost državna nevtralnost. Odločno se bo pa Norveška branila, ako bo napaden. V tem smislu želi vlada sodelovati s parlamentom. Po predsedniku je govoril zunanji minister Koht, ki se je prav tako odločno zavzel za nevtralnost. V političnih krogih se mnogo komentira tudi izjava ministrskega predsednika, da ni izključena sestava nove vlade.

Maribor, 20. januarja.

Države, ki so v vojni, plačujejo bogu Marsu dvojni davek: v krvi in denarju. Prvi je seveda hujši.

Podatki, ki jih objavljajo vojskovoječe države o številu padlih in ranjenih, so čudovito majhni, če jih primerjamo z žrtvami v prvi svetovni vojni. Če bi sodili samo po teh podatkih, bi lahko rekli, da se vojna še ni začela. Nemci odlašajo z ofenzivo, ker vedo, da je Maginotova črta — prav kakor njihova Siegirledova — trd oreh. Zavezniki pa Nemcev sploh ne napadajo in trdijo, da se bo vojna odločila na gospodarskem poprišču in ne na vojnem; prav tako, kakor se je odločila prva svetovna vojna.

Nasprotniki tudi dobro vedo, da je lažje poveljevati iz toplo zakurjenega generalnega štaba, kakor pa se v tej izredno ostri zimi bojevati v snegu in ledu. Nemci in zavezniki znajo paziti na svoj človeški material, Rusom pa se itak ne bo poznalo, če jih bo milijon več ali manj, zato jim tudi ni treba čuvati tistega majhnega dela sovjetske vojske, ki je žrtvovan za vojne operacije na Finskem.

Davka v denarju pa tudi ni podcenjevati. Vojna je drago podjetje. Države morajo plačevati račun. Prve ga plačujejo takoj, s tem da uvajajo nove davke, druge najemajo posojila in prepuščajo skrb bodočnosti.

Po podatkih profesorja Ernesta Barkerja, enega izmed najglobljih političnih mislecev sodobne Anglije, finansira Velika Britanija sedanjo vojno pol z davki in pol s posojili. Tako je delala že v vojnah proti Napoleonu. V ameriški osvobodilni vojni je Anglija porabila komaj eno tridesetino iz davkov, vse ostalo je šlo na račun posojila. V začetku prve svetovne vojne je znašal delež davkov dve sedmini, pet pa delež posojil. Tako gospodarstvo za državo gotovo ni koristno; država zaide po vojni v težko krizo, kakor je zašla Anglija po ameriški osvobodilni vojni.

V Angliji plačujejo davke vsi. Bogati sloji absolutno in relativno več kakor revni. To se vidi že iz razmerja direktnih in indirektnih davkov, ki je znašalo pred začetkom vojne 47:37. Znano je, da plačujejo direktne davke večinoma imovitejši sloji. Od septembra pa do aprila morajo Angleži plačati okoli 27 milijard dinarjev novih davkov: 19 milijard bodo plačali imoviti sloji, 8 večinoma namščenci.

Dohodnina, ki je glavni angleški direktni davek, je znašala pred sedanjo vojno 27½%, danes je že na 35% in bo po 1. aprilu dosegla 37½%. To se pravi, da mora vsak Anglež z dohodka 1000 funtov plačati državi 350 funtov. Ta odstotek je zmanjšan le za družine z več otroki in iz različnih drugih socialnih motivov. Oženjeni Anglež z dvema otrokoma plača n. pr. samo 143 funtov od 1000.

Iz vsega razloženega vidimo, da so angleške davčne obremenitve poštene, pravične, a težke. Stroški za vojno so danes neprimerno večji, kakor so bili v prvi svetovni vojni. Trpeti jih mora vse angleško prebivalstvo, sorazmerno po finančni moči.

Presenetljiv pojav v Angliji je, da ljudje ne samo plačujejo težke davke, marveč tudi prostovoljno posojajo državi. Najbolj značilno na vsem je, da prihaja največ posojil iz vrst finančno šibkejšega prebivalstva, iz vrst malih vlagateljev. Tu lahko najdemo odgovor na vprašanje: »Za koga se prav za prav Angleži bojujejo?«

Po prvem vojnem preračunu plačajo Angleži za vojno skoro 250 milijard dinarjev iz davkov in okoli 235 milijard iz posojil, skupaj torej 485 milijard dinarjev. Pri vseh teh astronomskih številkah ni resnega godrnjanja. Zavedajo se pač, da vojna stane in če se hoče dobiti, je treba dati noleg krvi tudi denar.

Če človek pregleduje navedene podatke, ne more priti do primitivnega zaključka, ki se tako spretno med nepoučeno javnostjo kolportira: Angleži se bojujejo za svoje lorde. Mar je povprečnemu Angležu za lorde! On ve samo, da se mu bo dobro godilo, če bo Velika Britanija vojno dobila; če jo bo izgubila, bo njegove blaginje konec.

Končno pa: nekdo mora državo voditi, pa naj bo minister, lord,

Govor nemškega ministra Goebbelsa

POZNANJ, 20. jan. DNB. Pred 15.000 Nemci, ki so se iz tujine vrnili v Nemčijo, je govoril nemški propagandni minister Goebbels. Naglasil je, da je vojna na Poljskem posebno prizadejala poznansko oblast. **V bodoče bodo tu novo naseljeni Nemci držali stražo na vzhodu.** Poljaki so bili za londonsko plutokracijo samo figure na šahovski deski. Vojna je zdaj spopad med zastarelo plutokracijo in narodnosocialistično Nemčijo. London in Pariz naj se zavedata, da je vojaški in politični nesmisel, boriti se proti 80 milijonskemu močnemu rašu. Niso napovedali vojne da bi pomagali Poljski, ker kujejo le načrte o še hujšem Versaillesu. Svetovna javnost mora uvideti krivico, priti Nemčiji krivdo za to vojno. Prizadevanja vodje rajha po I. 1933 jasno pričajo, kdo je hujskal na vojno in kdo de-

lal za mir. Osemdeset milijonov Nemcev zahteva, da se izpolnijo njih življenjske pravice. Poglejmo statistiko rojstev in videli bomo, kje je preteklost in kje bodočnost. V Nemčiji se je rodilo lani 300 tisoč več dece kakor v Franciji in Angliji skupaj. Angleški vojni hujskači sovražijo Nemčijo zaradi njene moči in narodni socializem, ker je dvignil Nemčijo do današnje veličine. Nemčija ima vsa sredstva, da privede zmagonosno vojno do kraja. Z blokado ne bodo dosegli tega, kar so v svetovni vojni. Nemčija ima določen štiriletni gospodarski načrt. Naloga nemškega državnega vodstva ni, da reagira na vse plašljive alarme, s katerimi spravljata London in Pariz svet v nervozo. Veliki nemški narod mora in bo zmagal v tej vojni.

Ameriški strokovnjaki zapustijo Rusijo

WASHINGTON, 20. januarja. Exchange Telegraph. Ameriška petrolejska družba je sklenila **takoj odpoklicati vse svoje strokovnjake z ruskih petrolejskih polj.** Teh strokovnjakov je precej in izvršujejo zelo važne posle. Ta sklep ni v nobeni zvezi s kakim pritiskom ameriške vlade, ampak gre za zasebni moralni embargo proti državi, ki bombardira civilizirano

prebivalstvo. Pričakuje se, da bo ta sklep pomenil hud udarec za rusko petrolejsko industrijo, ker bo ostala brez ameriških strokovnjakov, ki so omogočili, da ta industrija v redu dela. Rusija bo sedaj gotovo prisiljena dobiti nemške inženirje, toda ti nimajo zdaleč takih izkušenj, kakor ameriški.

Nevarnost na zahodu še ni minila

BRUSELJ, 20. jan. Reuter poroča: **Dasi je napetost na zahodu popustila, nevarnost še vedno traja dalje.** Tukajšnji dobro informirani krogi naglašajo, da ni mogoče trditi, da je kriza minila, dokler ostane vojaški položaj nespremenjen. Veruje se, da se ta izjava nanaša na koncentracijo nemških čet na belgijski meji.

AMSTERDAM, 20. jan. Reuter. Vojaški dopusti so tudi za nadalje ukinjeni. **Položaj smatrajo za zelo resen.** V političnih krogih so zelo oporčeni zaradi potopitve holandskega parnika »Arends-kerk«.

Danski parlament za nevtralnost

KJEVENHAVEN, 20. jan. Reuter. **Danski parlament je izglasoval resolucijo za nevtralnost države.** Izražena je bila želja, da naj Danska sama brani svojo nevtralnost. Vsi poslanci so bili soglasni, razen predstavnikov nemški manjšine v Slezviku. Predsednik vlade Stauning je dejal, da je vlada z resolucijo soglasna.

Amerika prodaja Angliji tovarne ladje

WASHINGTON, 20. januarja. Reuter. **Pomorska komisija USA je dala vladi pooblastilo za prodajo šest ameriških tovornih parnikov Angliji.** Štiri ladje pripadajo ameriški havajski parobrodni družbi, vsak ima po 5000 ton.

TURŠKI ODBOR ZA MOBILIZACIJO

BUDIMPEŠTA, 20. jan. »Magyar Nemzet« poroča, da je Turčija sklenila ustanoviti poseben odbor, ki bo dovršil vse priprave za primer potrebe mobilizacije. **Ta odbor bo sestavljen iz štirih članov, ki pripadajo desnemu krilu parlamenta.**

MEYERHOF ODPUŠČEN.

MONTEVIDEO, 20. jan. Reuter. Zdravnik nemške bolnišnice v Montevideu, dr. Meyerhof, je bil odpuščen iz službe. Znano je, da je dr. Meyerhof nedavno konstatiral, da Angleži niso obstreljevali »Grafa von Speeja« s plinskimi granatami.

ZAOBLJUBA PADEREWSKEGA

PARIZ, 20. januarja. Havas. Bivši poljski predsednik, klavirski virtuoz in poljski patriot Ignacij Paderewski se je izjavil, da ne bo igral na koncertih tako dolgo, dokler ne bo obnovljena neodvisna Poljska.

ali komisar. Od vsakega naroda posebej je odvisno, kakšno vodstvo ima. Če je sposobno, se bo obdržalo, če ni, se ne bo. Tu ne pomaga noben teror; kajti režimi nasilja se vedno obrabijo in priti mora svoboda v tej ali oni obliki.

Svoboda pa je danes najdragocenejša stvar in gorje tistemu narodu, ki jo zna ceniti šele takrat, ko jo je že izgubil. Rr.

Domači zapiski

General Peter Kosič šef glavnega generalnega štaba

General Peter Kosič je bil doslej poveljnik Beograda. Pripada zboru generalštabnih častnikov, ki so dvignili poveljevanje v vseh bojih od 1912. do 1918. na visoko stopnjo. Med svetovno vojno je bil načelnik štaba timoške divizije. Ugledni in izkušeni častnik je postal 1930 prvi pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba. Je dvakratni vitez Karađordjeve zvezde z meči in vitez Belega orla.

Čestitke dr. Mačka muslimanom

Za praznike Kurban bajrama je poslal dr. Maček brzojavko: »Vsem muslimanskim Hrvatom, pa kmetom v banovini Hrvatski in izven nje želim srečen Bajram. Bajram mubarek olsun!«

Dva rezultata občinskih volitev

Pri občinskih volitvah v občini Deliblato v Banatu, kjer ima SDS absolutno večino volivcev, je zmagala lista SDS s 595 glasovi proti združenim nasprotnikom, ki so zbrali 251 glas. V občini Pudarci, v beograjski okolici, pa je zemljoradniška lista z 49 glasovi večine premagala listo JRZ.

Čas je, da delamo zase

Čas je že, da delamo Slovani za svoj narod. Spomimo se, kako sta Poljska in Rusija dvakrat rešili Avstrijo. Rusija Prusko od Napoleona; med svetovno vojno pa je z ofenzivo na Prusko rešila Francijo in Anglijo pred nemško invazijo. Južni Slovani smo bili stoletja sužnji Turkom, Avstrijcem in Madžarom. Zadnji čas so se pa Češka, Poljska, pa tudi Rusija borile med seboj za tuje interese. (Sava Davidović v »Danu«).

Balkan in Sredozemlje

V »Basler Nachrichten« je izšel članek rimskega dopisnika o sredozemski politiki Italije. V članku pravi med drugim: »Iz Rima gledano, je ves Balkanski polotok zaledje italijanskega sredozemskega imperija.« (»Jugoslovenska otadžbina«).

Namesto svobode na papirju stvarna svoboda voitev

Mesto svobode na papirju, stvarna svoboda na voliščih, mesto zakonodajnih pooblastil z nasilnimi, korumpiranimi sredstvi pridobljene večine, sorazmerno predstavljanje političnih sil v skupščini. Če bodo tako izvedene skupščinske volitve, bo njihov pomen zelo velik že glede na to, kako je do njih prišlo, ugotavlja beograjski »Napred«.

Se vedno preseitev naših Nemcev

Nemški listi stalno razpravljajo o preselitvi naših Nemcev. »Die Donau« se bavi s tem vprašanjem in zaključuje: »Med seboj razpravljajo Nemci vsak dan o možnosti preselitve v pradomovino. Pred kratkim je neki Nemec banatske občine dejal, da je pri njih doslej pet ljudi, ki so pripravljani na pot v Nemčijo. Lahko mu rečemo, pravi list, da jih v drugih občinah morda niti toliko ni in da bodo pri njih odnesli prvenstvo glede volje preselitve.«

Tudi znamenje novih prilik

V Bački Topoli so kaznovali 800 staršev, vsake po 500 din, ker niso pošiljali svojih otrok v šole. Izgovarjali so se, da zaradi siromašnosti niso mogli kupiti otrokom primerne obleke in obutve. (»Jutarnji list«).

Demanti prehoda tujih čoln skozi Jugoslavijo

Agencija Avale zanika lažne vesti tujih listov o pristanku jugoslovenske vlade za prehod tujih čoln preko našega ozemlja.

Bosna še odprto vprašanje

»Hrvati naj ostanejo še nadalje trdno skupaj, ker še niso dosegli vse, kar hočejo. Definitivna ureditev države šele pride, Bosna je še odprto vprašanje.« ugotavlja »Katolički tje.«.

EKSPLOZIJA V BELGIJI

BRUSELJ, 20. jan. Havas. V neki smodnišnici v pokrajini Namur se je vnelo pet kilogramov streliva. Močna eksplozija je uničila vso tovarno.

OSEM ŽRTEV RUDNIŠKE NESREČE

LILLE, 20. jan. Havas. V rudniku Dourjou se je pripetila eksplozija plinov. **Doslej so izveleki trupla 4 rudarjev, štirje rudarji pa še ležijo v rudniku, tako da je osem smrtnih žrtv.**

TURCIJA ZA DEMOKRACIJO

ANKARA, 20. januarja. Reuter. Turški ministrski predsednik je izjavil, da je samo demokracija ideologija, s katero bo Turčija uspevala. Glede Bolgarije je izjavil, da je ž njó Turčija v najboljših odnosajih.

PO ATENTATU V IRAKU

BAGDAD, 20. januarja. Reuter. Stanje iraškega finančnega ministra Rastena Hajdarja, ki ga je včeraj v ministrstvu ustrelil neki prošilec, je še vedno kritično.

SNEG USTAVLJA MADŽARSKI PROMET

BUDIMPEŠTA, 20. januarja. Havas. Brzi vlak Budimpešta-Trst se je moral zaradi močnih snežnih zametov ustaviti pri Fonjodu ob Blatnem jezeru. Progo bo težko kmalu očistiti. Zaradi visokega snega je ukinjen promet na 30 madžarskih progah.

LETALSKE FOTOGRAFIJE IZ NEMCIJE

LONDON, 20. jan. Reuter. Vojno ministrstvo je dovolilo, da se objavijo slike, ki so jih posneli angleški piloti nad Nemčijo. Objavljene bodo slike sylistskega pristanišča ter wilhelmshavenskega letalskega oporišča. Na teh slikah se vidi 30 nemških bombnikov, ko se dvigajo, da odbijejo napad Angležev.

SENATOR BORAH

ena najvplivnejših političnih osebnosti USA, je umrl zaradi izliva krvi v možgane. Po I. 1925 je bil v vseh zbornicah izvoljen za predsednika zunanepolitičnega odbora v senatu. Preprečil je, da niso USA podpisale versajske mirovne pogodbe in stopile v Zvezo narodov. Z vzjel se je za priznanje sovjetske Rusije, ki jo je tudi prepotoval. Za časa Stresemanna je bil zagovornik pomirjenja z demokracijo Nemčijo. Ko je v Berlinu zavladal drug režim, se je umaknil v ožadje. Z velikimi govori je osvajal zanimanje sveta.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in mrzlo vreme. Verjetno je, da bo v planinskih krajih snežilo. Včeraj je bila najvišja toplota — 6,8, jutraj najnižja — 16,0. ovoidne — 11,4.

BORZA. Curih, 20. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 10,01, London 17,76%, Newyork 446, Milano 22,50, Berlin 178 65, Praga 5,30, Varšava 79, Budimpešta 3,35, Atene 3,50, Bukarešta 3,30.

Javna dela v Sloveniji

Vladimir Kreft

Dne 1. aprila se začne državno in banovinsko preračunsko leto 1940-41. Ta čas se že sestavljata oba preračuna in finančni strokovnjaki skušajo sestaviti načrt, ki bo odgovarjal potrebam naroda in države in bo tudi v skladu s plačilnimi zmoglostmi vseh slojev ljudstva. Ne oziraje se na možnost, da bo mogoče letošnji banovinski preračun že prvi preračun samoupravne Slovenije, kar bo bistveno spremenilo državni budžet, je v vsestranskem narodnem interesu, da se vnese v ta ali oni preračun ali pa tudi v državne in banovinskega, velika postavka za javna dela v Sloveniji.

Znano je, da povzroča problem zaposlitve slovenskega odvišnega poljedeljskega delavstva vsako leto težkoče in obsežne razprave z najrazličnejšimi predlogi ter z namenom, da se to pereče slovensko socialno vprašanje zadovoljivo reši. Pozitivnih rezultatov vseh teh raznih poizkusov še do danes ni videti.

Dejstvo, da mora vsako leto tisoče in tisoče slovenskega poljskega delavstva v tujino na sezonsko delo, ni razveseljivo. Slovenski delavec troši svojo telesno moč za tuje interese in se po letih vrača

izmučen in nesposoben za vsako težje delo v domovino, katere dolžnost je potem, da ga hrani in preživlja. Res je, da prihaja z njim nazaj tudi denar, toda ti prihranki niso tolikšni, da bi izbrisali slabše posledice zaposlitve v tujini. Lani je v nekaterih krajih Slovenije primanjkovalo delavstva na domači grudi. Škoda, ki je zaradi tega nastala, za enkrat sicer ni velika, toda če bi se pomanjkanje čutilo leto za letom, bi se utegnila škoda povečati in bi ne ostala brez slabih posledic za naše kmetjsko gospodarstvo.

Nujno je tedaj, da skušamo odvišno poljedeljsko delavstvo zaposliti doma. Pri tem je seveda potrebno poudariti, da se mora delavstvu omogočiti delo v drugih državah tako dolgo, dokler mu lastna država doma ne bo preskrbela primernega zaslužka.

Napačno bi bilo trditi, da se da to vprašanje s kratkimi besedami pozitivno rešiti. Toda, zaradi okolištin, v katerih živimo in ker se bliža čas, ko naj bi šli transporti z delavstvom iz države, je nujno, da se nekaj stori in se vsaj skuša čim večji odstotek odvišnega delavstva zaposliti na domačih tleh in mu ta-

ko nuditi pravico stalne zaščite vseh naših socialnih uredb, predvsem tudi pravico do starostnega zavarovanja.

Že površen pogled po slovenski zemlji nam kaže, da je pri nas treba marsikaj zgraditi, popraviti, urediti in preurediti. Naše ceste, reke, potoki, hudourniki, nove cestne in tudi železniške zveze itd. čakajo že leta in leta na pridnega slovenskega delavca.

Velika javna dela v Sloveniji so zato za enkrat najprimernejši način, katerega smotrna vršitev po točnem načrtu naj da nekaj tisočem, ki morajo vsako leto v Francijo in Nemčijo, zaslužek doma.

Pri dobri pripravi in pravilni razdelitvi javnih del po posameznih krajih Slovenije, bi bil rezultat tega dejanja zelo velik.

Sedaj, ko se sestavljata banovinski in državni preračun, je najprimernejši čas, da se na problem našega sezonskega delavstva ponovno opozori, z željo, da se vnese v oba preračuna čim večja vsota za javna dela v Sloveniji, ki naj omogoči znatno ublažitev slovenskega izseljenškega vprašanja.

Kmetu plačilo za delo!

Josip Udovič

Pretežno večino slovenskega naroda tvori kmetjsko ljudstvo. Prav zaradi tega pa ne more in ne sme biti vseeno ostalo kako živi in dela slovenski kmet in kmetjski delavec. Usoda kmetjskega ljudstva, je usoda slovenskega naroda! Od njegovega napredka in moči je odvisna bodočnost nas vseh, ki moramo videti svojo življenjsko silo v vasi. Vas je tisti neizčrpni rezervuar, ki sveži narodno kri in daje ostalim stanovom in poklicem moč za njihov napredek in razvoj.

Slovenski narod se mora te resnice še posebno zavedati, saj se mora samo kmetu zahvaliti za svoj obstoj. Slovensko kmetjsko ljudstvo je doprineslo za naš narod težke žrtve in zaslužilo za svojo usodo vso našo skrb. Gospodarska kriza in njene posledice, so v živo zadela tudi kmetjsko ljudstvo, o čemer se je že toliko govorilo. Toda žalibog preko tega govorjenja in pisanja ne moremo priti. Vse do danes nismo še dejansko ničesar storili za rešitev najbolj perečih kmetjskih vprašanj. Izgubljamo se v filozofiranju in pri tem pozabljamo, da je kmetjsko vprašanje življenjsko vprašanje naroda. Slovenski kmet ne potrebuje filozofiranja, nego hitre in nujne pomoči, da ga rešimo pred prepadom.

Kmetov, ki bi vodili podatke o svojem gospodarstvu in konec leta sestavljali računsko zaključke v obliki knjigovodstva, je na Slovenskem malo. Temu se tudi ne smemo preveč čuditi, saj se razen kmetijskih šol ni nihče brigal za organizatorično vzgojo kmetovalca, ki mu je za knjigovodstvo nujno potrebna. Vendar je konec leta vseeno sestavilo 150 tisoč slovenskih kmetov in batarjev svoj letni obračun. Majhne so bile postavke na strani dohodkov in zato tudi stran izdatkov ni mogla biti velika. Morebitni saldo je plačilo za ves trud in delo, primanjkljaj pa dokaz o povečanju dolgov.

V naslednjem podajam bilanco o gospodarskem uspehu srednjega kmetjskega posestva iz Dolenjskega. Res, da so v nekaterih krajih razmere in dohodki kmetov nekoliko boljši, so pa tudi kraji, kjer je kmetijstvo še bolj nerentabilno. Posestvo meri 13 ha: 6 ha njiv, 0,5 vrta, 1,2 travnika, 0,4 vinograda in 5 ha gozda. Na njem živi oseničlanska družina, od katerih so trije odrasli in sposobni za vsako delo, pet pa jih je za težja dela in napore nesposobnih. Za obdelavo posestva so potrebne 4 do 5 delavnih moči, tako da s pomočjo ostalih petih, ki so za težje delo nesposobni, saj ima najmlajši komaj 8 let, obdelajo posestvo domači brez tuje pomoči. V dobrih letih se pridela nekoliko več kot pa orabi doma, vendar bi lahko, če bi bolje živeli, vse potrežili za domače potrebe. Kadar pa je letina slaba kot lani, morajo, če hočejo biti sitni, še nekaj kupiti, ker domači pridelek ne zadostja.

Lansko leto je bilo še posebno slabo. Spomladi je bilo deževje, poleti suša in v jeseni slana. Gospodarstvo je zaradi

tega močno trpelo in pridelek, zlasti krompirja in ajde je malenkosten. Tudi pridelek sena in ostalih živinskih krmil je izredno slab, kar bo zlasti vplivalo na letošnje dohodke, ki bodo pri živini gotovo mnogo manjši.

Skupnih dohodkov je bilo:	
1. prašiči 560 kg à 9 din	din 5.040.—
2. 1 krava	din 1.620.—
3. izkupiček pri volah	din 1.350.—
4. 280 litrov vina à 4 din	din 1.120.—
5. jajca in kokoši	din 872.—
6. maslo in mleko	din 360.—
Skupaj din 10.360.—	

Izdatki so bili naslednji:	
1. potrebe družine	din 4.976.—
2. izdatki gospodinjstva	din 731.75
3. nakup 6 mladih prašičev	din 670.—
4. petrolej	din 450.—
5. umetna gnojila	din 450.—
6. galica, vinogr. potrebščine	din 283.50
7. sol	din 196.—
8. zavarovalnina	din 176.—
9. ostali izdatki	din 322.—
Skupaj din 8.255.25	

Razlika med dohodki in izdatki (saldo) znaša 2.109.75 din.

Povprečni kosmati dnevni dohodek je bil okoli 28.50 din. Z njim so se morali kriti vsi izdatki; preostanek 2.104.75 din pa je zaslužila s svojim delom vsa družina. Delavni član je ob vsej svoji pridnosti, ker je garal od ranega jutra do poznega večera (poleti 18 ur dnevno) zaslužil 421 din ali reci in piši en dinar, osemnajst par dnevno. Toda pripomniti še moram, kar je razvidno že iz izdatkov samih, da se ni izdalo niti pare za popravila gospodarskega posloja in

Socialno zavarovanje

in obrtništvo

Tone Uršič

Pred meseci smo parkrat imeli priliko, čitati v dnevnem časopisju članke o vprašanju ureditve razmer našega socialnega zavarovanja, čigar najvidnejši predstavnik je SUZOR. Problem se je načel iz več strani. Predstavniki urada samega so obravnavali vprašanje reorganizacije iz svojega interesnega zrelišča, ter z zavarovalno-tehničnimi računi skušali dokazati pravilnost dosežane ureditve, ki je zapopadena v načelu centralizacije kapitala in podreditvi poslovanja diktatu centrale. G. dr. J. Bohinjec je v »Jutru« objavil uvodnik, kjer je na podlagi tehničnih računov dokazal, da je dosežanje ureditve pravilna in sicer z ozirom na varnost pokritja celotnega zavarovalnega rizika. Nihče tem trditvam ne more ugovarjati, ker slone na dejstvih ugodnostnega računa zavarovalca samega. Zadeva pa dobi drugo lice, če se ugodnostni račun sam podvrže podrobnejši kritiki.

To pa je storil sestanek vseh delodajalskih in delojemalskih zbornic dne 15. novembra lanskega leta. Sklepi zapopadeni v treh točkah jasno obeležujejo

orodja razen nekaj malenkosti, ki pa so že vštete v gospodarskih izdatkih.

Številke same povedo vse. S 421 dinarji, ki jih je zaslužil delovni član družine, ker pa jih je več, pride na posameznega člana še manj (263 din), naj stori kar hoče. Z njimi se naj preskrbi za starost in zadosti vsem svojim telesnim in duševnim potrebam. Poleg tega pa mora biti še zdrav, kajti za zdravila ni denarja. Gospodar naj s temi dohodki preskrbi doto svojim otrokom in jim omogoči življenjski obstoj, ker od šestih bo mogel ostati samo eden doma.

Takih kmetij je v Sloveniji mnogo — največ —, ki dajo poedinim članom družine kljub vsej njihovi pridnosti 400 din letnega zaslužka, da na batarjske in viničarske družine niti ne pomislimo.

Bistvo kmetjskega vprašanja je v tem, da je pogaženo načelo: da zasluži vsako delo pošteno plačilo. Kmetjsko delo, ki je najtežje in najpomembnejše, saj daje človeštvu največjo vrednost — kruh, ni plačano. Kmetje in kmetjski delavci ne prejmejo poštenega zaslužka, ker njihovo delo nima danes vrednosti.

»Država bi morala biti srečna, da ne zahtevajo kmetje ničesar od nje, ne pa, da bi ji še kaj dali«, je dejal hrvatski kmetjski pisatelj Pavel Miškina. To bi moralo veljati tudi za slovensko kmetjsko ljudstvo, ki gara zastonj, pa mora vendar na svojih ramenih nositi največja bremena, kar je v nebo vpijoča krivica, saj zasluži s pomembnostjo svojega dela in števila pomoč vsega naroda in države.

vzroke, ki so dovedli do odkrite borbe proti SUZORju in to od strani obeh glavnih interesentov, to je delavca in nameščena ter delodajalca. Prvenstveno se je na tem sestanku kritiziral način pokritja pasivnih uradov s suficitom aktivnih. Vkljub temu pa, da je tudi na tem sestanku zmagal načelo enotne zakonodaje za vso državo, se postavlja zahteva po samostojnih nosilcih delavskega zavarovanja z istočasno likvidacijo SUZORja.

Predmetni sklepi nam hkrati podajajo okvir borbe, ki jo preko svojih zakonitih združenj vodi proti SUZORju tudi naše obrtništvo. Razen tega je obrtništvo pokrenilo akcijo, da se prosluli § 219 O. Z., ki je v tesni zvezi s problemi naše soc. zakonodaje spremeni. »Delavsko politika« nam to hudo zameri in nas imenuje reakcionarce, dvomimo pa, da so trditve D. p. glede nezadostne zaščite našega delavstva tudi na mestu. Mi mali obrtniki stojimo slej ko prej na stališču, da je treba delavcu dati, kar mu gre, ne moremo pa odobriti stališča zakonodajalca, da mora mali obrtnik »plačati svojega

službojemnika, če je po najmanj 14dnevem službovanju zadržan opravljati službo zbog bolezni ali nezgode za kratek čas, ne več kot en teden dni«. Ne moremo namreč razumeti, čemu te dolžnosti ne prevzame SUZOR sam, ki je zakoniti zaščitnik delavstva, medtem ko je obrtnik le oni, ki v zaščito delavstva plačuje prispevke, vrši napram svojemu delavstvu. Iz gornjih razlogov se slovenski obrtništvo bori proti § 219 in mora v zaščito lastnih interesov tudi izposlovati prenos v tem paragrafu navedenih dolžnosti v breme zavarovalca. (Glej Večernik z dne 15. II. 1939 »Soc. vprašanje malih obrtnikov«.)

Obrtništvo je v isti meri nastopalo tudi proti absolutističnim metodam našega soc. zavarovanja. Čemu je zakonodajalec predvidel volitve v uprave krajevnih organov zavarovanja, ne more nobenemu izmed nas biti jasno, če se te volitve 17 let po uveljavljenju zakona še niso izvršile. Imenovanja od zgoraj navzdol so vedno delala hudo kri, prav posebno pa tedaj, če so se vršila pod političnimi vidiki. Iz stališča oportunitete do vzvišenosti ideje socialnega zavarovanja in do obrtništva vobče, ni na mestu, da tudi imenovane uprave nikoli niso bile pozvane v posvete. Mnenja smo, da je vsaka uprava posvetovalen organ sleherne institucije in da živimo v državi, ki je osnovana na demokratičnih načelih.

Če se danes naše obrtništvo bori za samostojnost v delavskem zavarovanju, potem je to sigurno nasledek nepravilnih metod upravljanja našega centralnega zavoda, ki je z našim denarjem zainteresentom dovolil pravico kontrole. Publikacije, ki so ponazarjale način gospodarstva, nikakor ne služijo v opravičilo.

Najostrejša ost pa je od strani obrtništva naperjena proti višini prispevkov in izterjavalnemu sistemu. Kakor znano so plačilni nalogi javne izvršne listine, ki po eni strani sicer poenostavljajo administracijo, po drugi pa postavljajo obrtnika pred gotovo dejstvo. Plačilni roki so kratki. Po preteku 8 dni zapade terjatev plačila in ima v slučaju, če se realizacija ni izvršila, za posledico vse pravne mere, kot nasledek z zakonom priznane izvršne pravice, kar pa je vselej zvezano s precejšnjimi stroški.

Nikomur ni prišlo na misel, pogledati, kje tiči krivda, da mali obrtnik ne more točno in v redu plačevati predpisanih prispevkov. Zanimivo je, da so pri nekaterih pokrajinskih organih zaradi prevelikih zaostankov uvedli odtujitev za račun prispevkov zarubljenih predmetov, to pa iz razloga, »ker mnogi službodajalci namerno zadržujejo plačilo prispevkov, da si na ta način prihranijo izvestne vsote denarja po cenejši obrestni meri, ker ga pri SUZORju kot »zaostanek« obrestujejo le po 6%«.

Ta trditev je, pri današnji proletarizaciji malega obrta, kuriozum prve vrste. Če si veleobrati lahko dovoljujejo tak način pridobivanja »obratnega kapitala«, potem je to le dokaz več, kako nebotične višine dosežajo zavarovalni prispevki, ki pomenjajo posebno pri malem obrtniku, ne glede na to, koliko pomočnikov zapošluje, izredno težko obremenitev. Treba bi pa bilo malo natančneje preizkusiti plačilno zmoglost današnjega obrtnika in šele potem pristopiti k meram, kot jih uvaja današnji režim SUZORja.

Iz gornjih razlogov pričakuje obrtništvo izpremembo naše socialne zakonodaje, ki naj se prilagodi našim gospodarskim prilikam, ki se bistveno razlikujejo od onih v državah s pretežno industrijskim obeležjem. Imeti je treba v vidu, da predstavlja mala in srednja obrt sleer številčno najjačjo gospodarsko vejo, ki pa še zdaleka ne predstavlja tolikšnega finančnega efekta, kot industrijski velekapital. Istočasno je treba pibiti, da zaposluje obrt v pretežni večini le kvalificirano delavstvo, zavarovano v najvišjih razredih, medtem ko je v industriji ogromna večina delavstva zavarovanega na osnovi uredbe o minimalnih mezdah.

Morebitna decentralizacija našega zavarovalnega sistema bi nam v vsakem primeru morala zajamčiti znižanje prispevkov, ki so danes na najvišji, z zakonom dopustni meri. Izvesti bi se morale volitve in upravljanje zavoda usme-

Slovenci in Hrvati v složnem odporu

Jos. p. Mravljak / Poraz kmetov pri Stubških Toplicah — Grozna Gubčeva smrt — Upori po To minskem

Kmetska zveza si je nadela ime „moška puntarija“, njenih članov odznak pa je bil „zimzelen“ ali bršljan. ki so ga nosili za klobukom. Sprejem v zvezo je bil skrivnostno-slovesen: pristopajoči je moral vstopiti z desno nogo v začrtan krog in slovesno priseci zvestobo in pokorščino puntarskim vodjem.

ILIJA GREGORIČ ZBIRA PUNTARJE

Ilija Gregorič je kot izkušen vojak kmalu uvidel, da s hrvatsko kmečko vojsko samo ne bo moči doseči trajnih uspehov. Zato je poslal agitatorje v sosedno Kranjsko in Štajersko, in ti so kmalu pridobili prebivalstvo jugovzhodnega dela Štajerske in vzhodnega dela Dolenjske. Ni pa bilo mogoče pritegniti Uskokov, ki bi bili kot dobri vojaki zelo dobrodošli. Iz slovenskih krajev se je zbrala vojska, ki je štela okoli 16.000 mož, oboroženih s kiji, kosami, cepci, sekirami in sličnim orodjem.

Dne 29. januarja 1573 je bila vsa vojska pripravljena za udar. Ilija jo je razdelil na tri dele: eden bi ostal in operiral pod Susedgradom, druga dva bi laborila med Cesargradom in Zebokom. Ilija Gregorič si je napravil bojni načrt, po katerem je nameraval z delom vojske iti v Brežice, kjer bi se mu pridružila slovenska vojska in bi tako pomnožila njegove sile. To pomnoženo armado bi razdelil na dve manjši: ena bi prodirala preko Krškega in Kostanjevice na Novo mesto in se pomnožena z Uskoki vrnila preko Metlike v Samobor, drugi oddelek pa bi korakal na Sevnico, Radeče, Laško in Celje in povsod pridobil kmete k punku. Z ojačeno silo bi se potem preko Rogatica vrnil v Cesargrad.

ODLOČILNA BITKA

Nato je prišel na vrsto glavni del kmetske vojske v Zagorju. Dne 9. II. se je bila glavna bitka pri Stubških toplicah. Baje je obležalo tam 5.000 kmetov. Ko je Matija Gubec zvedel, da prihaja kraljeva armada, je razporedil čete v bojne vrste in jih hrabil za odločilni boj. Kmetje so se v začetku nadvse pričakovanje dobro in hrabro borili, slednjč pa so jih izurjeni plemiški vojaki popolnoma porazili. Mnogo jih je na begu padlo, mnogo jih je bilo ujetih, le malo jih je ušlo v gorovje. Zmagoslavni plemiči so strašno divjali proti premaganim kmetom: obešali so jih na bližnja drevesa, ubijali kakor živali, nečloveško ravnali z ujetniki.

TRAGEDIJA MATIJE GUBCA

Izmed voditeljev je Mogaič padel, Gubec in Pasanec pa sta bila ujeta in oba dne 15. februarja v Zagrebu na strašen način umorjena. Najprej so Pasanca po strašnih mukah ubili, potem pa Gubca posadili na razbeljen železen prestol, mu dali razbeljeno železno krono na glavo in ga slednjč kakor razbojnika razčetrvali. Tako je žalostno končal „kmetski kralj“ in z njim ves kmetski punt.

V tem kmetskem uporu je poginilo kakor sodijo preko 6.000 ljudi, ki so bil inoobhodno potrebni za obdelovanje polja in obrambo proti Turkom. Naravna posledica, da je bilo v krajih, kjer je bilo središče upora, mnogo kmetij, da celo selišč zapuščenih, oropanih, požganih.

TAHIJEVA SMRT

Malo zadoščena pa so le dobili statenburški podložniki, ko je nadvojvoda leta 1755, odtegnil Tahijevim graščino Statenberg in jo vzel v svojo upravo. A med tem je Franc Tahij že umrl

riti v pravcu sodelovanja z zainteresiranimi pogodbeniki, ki bi v izpremenjenih prilikah morali z razmeroma malimi žrtvami oskrbovati finančno ravnovesje tega važnega zavarovanja.

S samim prenosom kompetenc iz Zagreba v Ljubljano pa naš zavarovalni problem še ne bo rešen.

in so ga pokopali v cerkvi sv. Trojice v Dolnji Stubici.)

V. KRAJEVNI UPORI. 1. IN 2. TOLMINSKI PUNT.

Po veliki puntariji je bil v slovenskih deželah do konca XVI. stoletja mir. Zgodovinska kronika beleži pred tem prvi punt na Tolminskem leta 1512, o katerem so znana le gola dejstva. Grofovski vojaki so upor udušili, ne da bi bili mogli puntarji priti grofovski gospodi do živega. Krivce je zadel huda kazen, ki je bila izvršena deloma na dvorišču, deloma v temnicah „Kozlovega roba“, to je tolminskega gradu.

ZENSKES PROTI USKOKOM

Brž v začetku XVII. stoletja se pojavijo novi kmetski upori. Leta 1602. so se uprli svoji gosposki podložniki graščine Mehovo na Dolenjskem. Graščak na Mehovem je poklical na pomoč Uskoke iz bližnjega Žužemberka. Toda kmetje so se hrabro branili in so celo ženske pomagale napadati Uskoke. Od sto Uskokov je ušlo komaj deset živih, med tem ko je bil na strani kmetov ubit le eden mož, ena žena

in eno dete. Upor se je menda kmalu polegel oziroma se je spor poravnal. žal manjkajo vsakršna nadaljna poročila.

Ze dve leti pozneje 1604. je izbrunil v Kočevju nov kmetski upor. Kočevci so odklonili plačilo zaostalega „tedenskega vinarja“ in izjavili, da se bodo z orožjem v roki branili izterjavanja tega davka. In res je bilo na tisoč mož pripravljenih za odpor; postavil so tudi po vaseh straže. Toda za deva se je brez boja in prelivanja krvi uredila, — nismo pa poučeni, kako

PAPEŽEV LEGAT POSREDUJE

Za škofa Tomaža Hrena (1597—1630) so se gornjegrajski kmetje zopet uprli svoji gosposki l. 1603. Takrat sta vodila upornike Jakob v Tlakih in Luka Zaleznik, njun pisar pa je bil neki Hans Huber iz Celja. Ali je bil ta upor v zvezi z onim na Dolenjskem, ni znano. Odrekli so pokorščino deloma zaradi visokih davkov, lloke in krivične mere pri oddaji naturalij, deloma pa zato, ker je oblast zavoljo kužne bolezni določila začasno pokopališče pri sv. Magdalen. Podložniki so se puntali, češ da to

pokopališče ni bilo posvečeno. Spor je trajal cela štiri leta in je moral priti za ureditev zadeve papeški legat Janez Salvago sam v Gornjigrad. Dne 23. septembra 1607 je izrekel končno sodbo, — kako, ne vemo.

UPORNI DUH TOLMINCEV

Zaradi novih davščin se je vnel leta 1627. drugi tolminski punt. Tolminski glavar Gašper Dornberg je zahteval od kmetov za novine, to je za novo iztrebljene njive in travnike poseben davek, namesto nekatero robote pa je terjal odkupnino v denarju in je naložil novo trošarino (vžitnino) na vino. Se bolj je razburila kmete strogo graščakovih uradnikov, ki so izterjevali nove davke brezobzirno.

Seved ani manjkalo ljudi, ki so netili nezadovoljnost med ljudstvom in ga podpihovali k uporu. Taki voditelji so skrivaj sklicevali ljudske shode in imeli hujskajoče govore. Med drugimi se omenjajo kot poglavarji upornikov Jurij Kobal, Lenart Golja in Tomaž Kragulj. Glavni voditelj vsega gibanja pa je bil Jernej Mavrič, ki je imel na ljudstvo velik vpliv. Po vzgledu drugih kmetskih puntov so tudi Tolminski uporniki pobirali od kmetov poseben puntarski davek, katelega pa so voditelji večinoma porabili za se. Kazno je, da so pospeševali unorno gibanje tudi nekateri duhovniki.

Se nadaljuje prihodnjo soboto!

Kultura

Anton Ingolič: SIROTE

Vse do zadnjih let se je naša mladinska literatura, tudi igra zatekala v pravljčni svet. V knjigah in na odrih smo srečevali palčke in vile, povodne može in kraljične. Vsa ta stvar pa ni bila naša; v kolikor pa je bila, je bila odmev vplivov tujih literatur. Avtor mladinske povesti ali igre je sicer res segel v našo preteklost, v kraljestvo Zlatoroga ali drugam, vendar pa ni bilo to nikoli zraslo z življenjem našega slovenskega otroka, tistega otroka, ki ga gospodar zjutraj požene iz ležišča v hlevu, da mora napasti krave, preden gre v šolo, tistega otroka, ki se mora potepati in beračiti, da se preživi in tistega otroka, ki sanja v vsej tej siromaščini o šolah, da bi se dokopal kdaj do boljšega kosa kruha. Priti je morala nova slovenska realistična literatura, da nam je ustvarila igro neposredno iz življenja našega slovenskega otroka. Dramatizacija Ingoličevih »Sirote«, ki so izšle v mladinskem listu »Našem rodu« je prvi korak realistične slovenske mladinske igre. Zategadelj je bila včerajšnja krstna predstava Ingoličevih »Sirote« za Ptuj vsekakor kulturni dogodek prve vrste ter bi človek pričakoval več zanimanja za delo od strani oficijelne ptujske javnosti.

Vsebinska mladinske igre je vzeta neposredno iz štajerskega podeželskega življenja. Štiri sirote: Slavko, Štef, Tinček in Trezika obgrejejo iz vasi, kjer se jim je slabo godilo in kjer so bili »večkrat biti kakor siri« ter se zatečejo v zapuščeno kolibo sredi gozda, kjer živijo nekaj časa nemoteno, dokler jih ne prežene povenodni, pri kateri se utopi gluhonema Trezika. Ob Trezikini krsti se nazadnje vse lepo izteče, Štefa vzame gospodar nazaj v službo, Tinček odide k staršema, ki sta se medtem poročila, Slavko pa bo lahko šel v šolo. Starejšemu človeku, ki gleda igro in pozna naše življenje, se bo zdel tak »srečni konec« prisiljen, skoraj neresničen, mladima, ki bo igro gledala, pa bo le imela neko zadovoljstvo, da se je tudi tem sirotam nekako odprlo in nasmehnilo življenje. O tem bi se dalo pisati.

Prednašanje »Sirote« na odrju je bilo rešeno na svojevrstni način. Dramatizator in režiser sta postavila v ospredje pripovedovalca, ki je medtem ko so se na odrju spreminjale scene, pripovedoval vmesne dogodke. Rešitev se mi zdi dobra ter je verjetno, da bo mladini ugajala. Scene so potlej res žive slike, ki poživljajo to pripovedovanje. Režiser Žižek je s hitro spreminjajočo se scenarijo, v kateri je postavljaj na oder samo najpotrebnejše rekvizite, ki so predstavljali najrazličnejše prizore, rešil svo-

jo nalogo v duhu dela ter mnogo doprinesel k uspešnemu predvajanju. Igrali so delo: sirote Šalamun, Košir, Pal in Sorčova, župana Samec, Srakico Domanjkova, gospodarja in stražnika Wilhelm. Joka in kmeta Peršon, gospodinja Pfaffarjeva, invalida Glavnik, gospo Likarjeva, deklico Trepšetova, drugo deklico Brunčičeva, kmeta Kogej, nemškega gospoda

Penklubi in evropska vojna

Nova evropska vojna je posegla razdiralno tudi v delovanje mednarodne pisateljske organizacije in onemogočila že lanski kongres Pen-klubov, določen v Stockholmu, kakor tudi skupno prirediteljev južnoslovanskih klubov v Ljubljani Zagrebu, Beogradu in Sofiji. Vendar je osrednje vodstvo Pen-klubov v Londonu pozvalo vse učlanjene centre, na delujejo za ublažitev mednarodnih napačnosti. Južnoslovanski centri delujejo ne-

k Pla in Plno M'akar, voditelja baleta državne opere v Monakovem v Nemčiji sta po Lhotkovem »Loku« nastudirala nov balet po glasbi češkega skladatelja Antonina Dvořaka. Tudi s tem najnovejšim delom sta dosegla, kakor posnemamo po kritiki, izredno lep uspeh.

Sokolstvo

Sokoli na Češkem in v Bolgariji

Sokolstvo je razvito v vseh slovanskih državah, najbolj pa na Češkem, kjer je M'roslav Tyrš položil temelje viteške sokolske organizacije. Vsa Češka se letopozorljivo pripravlja na velik pokrajinski zlet v Plzinju, ki bo mogočna manifestacija češkega Sokola.

Sokolstvo je močno razvito tudi v Bolgariji. Bolgarski Junaki so danes razde-

moteno in je imel prav hrvatski v Zagrebu te dni občni zbor pod vodstvom svojega predsednika dr. Branimira Livičevića. Zagrebški center bo priredil letos ciklus predavanj. Kot novi člani so bili sprejeti književnik dr. Ilija Jačovičević, Olinko Delorko in Tugomir A'aučević. V kratkem bo obiščal zagrebški center odposlanec francoskega centra, znani pisatelj Duhamel.

k Gotovčeva opera v Berlinu. Po uspehih v Monakovem in na nekaterih drugih nemških odrih bodo peli meseca marca opero hrvatskega skladatelja Jakoba Gotovca »Ero z onega sveta« tudi v berlinski državni operi.

I Sokol-Matica Celje. V nedeljo ob 13.30 bodo na Hribu sv. Jožefa smučarske tekme za deco. Vodil jih bo naraščajski voditeljski zbor. — Društveni prosvetni odbor bo priredil prvi debatni večer v sredo 24. t. m. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Dasi ti večeri ne bodo obvezni, vabimo brate in sestre, da se jih udeležujejo v večjem številu. Razprava bo vsakokrat trajala približno eno uro. Prosvetni odbor je določil za prvi debatni večer razpravo o medsebojnem pozdravljanju, nagovarjanju in vedenju, ki jo bo vodil br. dr. Farkaš. Sledili bodo kasnejše debatni večeri, ki bodo vsebovali zanimiva področja iz sokolskega udejstvovanja.

I Uprava Saveza SKJ sporoča vsem edincem brez izjeme, da mora vsaka v teku januarja ali februarja prirediti po eno pri-

reditev, katere čisti donos je namenjen skladu za pomoč gmolet prizadetim siromasnim Sokolom.

I Za II. jugoslovanski vsesokolski zlet v Beogradu se že pridno pripravljajo. O prireditvi razpravljajo skoraj na vsaki seji izvršnega odbora Saveza SKJ.

I Sokoli na Dunaju še delujejo. Vsa Sokolska društva na Dunaju redno telovadijo. Nekatera društva sploh niso prenehala z delom. Na Dunaju je poleg naših tudi 10 čeških delavskih telovadnih društev.

I Naš Sokol v Južni Ameriki. Jugoslovanski Sokol v Santiagu de Chile v Južni Ameriki je med najdelavnejšimi telovadnimi organizacijami. Njegov članstvo je najbolj napredno sam predstavlja republika Chile čestitat našim Sokolom kot najboljšim telovadcem.

Novice

Velika zadružna posest ob Muri

Na obeh straneh Mure so lepi gozdovi, polni borov, akacij in trepetlik, ter lepi obširni pašniki. Ta zemlja obsega ogromne komplekse in sega v rajon vsakodnevnih Murinih poplavnih pasov. S poplavi napravi Mura na tem ozemlju mnogo škode, ker podira drevje, zasuje poti, nanosi peska in si izkoplje postranske struge.

Če bi bila ta zemlja v manjših količinah last posameznikov, bi ti trpeli vsled poplav ogromno škodo. Zato pa so že nekdanj spoznali, da bi bila posameznikom povzročena škoda občutljivejša, kakor skupnosti, zato so tu ob Muri velika zadružna posestva. Vsa vas ima svoje posestvo skupno in vsaka hiša ima

pri takem posestvu svoj delež.

V Bunčanah je sedež takega posestva, ki meri okrog 125 ha in mu pravijo razredno posestvo. Posestvo upravlja poseben odbor, ki določi tudi letni hassek iz posestva. Tako imajo vsak pravico do gotove količine drv, do paše in do peska. Plačati pa mora tudi svoj delež k davkom, ki so za taka zemljišča zelo nizki. S tega skupnega posestva prodajajo tudi gramoz občin za posipanje cest. Vsi dohodki se stekajo v skupno blagajno in se uporabljajo za razne izdatke, posebno pa za gradnjo skupnega obrambnega nasipa. Ta nasip brani dostop vodi na ostalo zemljišče, ki pa je last posameznikov. Tako vidimo, da se iz teh skupnih do-

hodkov s takega ali zadružnega posestva skrbi za dobrobit posameznikov in za skupnost. Večkrat so se že pojavljala mnenja med člani razrednega posestva, da bi se tako posestvo razdelilo, vendar je še vedno zmagal trezen razum, ki je take namere preprečil. Z razdelitvijo bi brezdvomno, od tako rekoč pasivnega posestva, plačali posamezniki višje davke, poleg tega pa ne bi bila borba proti poplavam tako agresivna in bi moral vsak posameznik nositi ogromne stroške za vzdrževanje obrambnega nasipa.

Ta zadružna posestva ob Muri so ostank stare slovanske zadružnosti, ki je bila tu v Panoniji nekoč zelo močna in ni klonila pred tujimi vplivi.

Pismo grofovskih kolonov

Z ozirom na poročilo o naši težki pravdi za zemljo in naša prejšnja pisma, ki jih je objavljala »Večernik« s toliko razumevanja in naklonjenosti do naše stvari, dodajamo še sledeče: Odkar so začeli čisti zrnje s posebnim strojem za selekcijo, smo postajali od leta do leta bolj prizadeti pri dodeljevanju našega deputatnega zrnja. Prvorazredno zrnje je šlo kot selekcionirano v razne kraje Slovenije za vzorno seme. K temu zrnju je spadalo še zrnje druge vrste, ki je bilo najbolj primerno za daljnji razvoj. Del II. vrste in III. vrsta zrnja pa je ostala nam grofovskim uslužbencem za deputat. Leta 1933—34 je bila III. vrsta zrnja silno slaba. Razen nas bi mogli to izpričati tudi razni mlinarji, da se je od 150 kg rži odvezlo pri mlinu 15—20 kg prahu in raznih smeti, ki niso bile za nobeno uporabo. Radi tega smo se pritožili pri upravi

veleposestva, da naj nam izboljšajo položaj ali pa dodelijo zemljo. Dokazovali so nam, da je za nas uslužbenec rezervirana zemlja in da pridemo pri delitvi prvi na vrsto. Če bo kateri odpuščen, bo dobil svojo količino zemlje, da ne pade v breme občini. Tudi pri zadnji ambulanti komisiji so nam dokazovali obenem z županom, da je za nas vse urejeno. Ko so občine Izakovec, Dokležovje, Bratonci in Beltinci vložile prošnje, smo vložili tudi mi prošnjo ministrstvu za poljedelstvo, kot smo Vam že pisali. Oblastva morajo uvideti, da smo mi prvi in nujno potrebni. Medtem so se zgodili odpusti treh uslužbencev, o katerih ste že pisali: Mi prosimo za komisijo, ki naj vse preišče in nam pomaga. Od svojih prošenj ne moremo odstopiti, ker drugače ne moremo živeti.

Beroši na veltinskem veleposestvu.

Opozorilo Feniksovim zavarovancem

Akcijski odbor Feniksovih zavarovancev nam z ozirom na članek mariborske podružnice Feniksa, objavljenega tudi v našem listu, sporoča naslednje: Akcijski odbor Feniksovih zavarovancev v Zagrebu, izvoljen 3. oktobra 1939 od samih zavarovancev, smatra za potrebno, da se ne spušta v javno polemiko s poslovalnicami »Jugoslovanskega Feniksa«, ker je trgovsko ministrstvo prevzelo rešitev tega vprašanja. Poleg tega ima Akcijski odbor izvirne dokumente, da so zavarovanci zahtevali od Feniksovih poslovalnic pojasnila, pa so bili stalno odbiti s sporočilom, naj počakajo. Akcijski odbor Feniksovih zavarovancev v Zagrebu izjavlja, da je delovanje in skupna akcija zavarovancev

potrebna in koristna, ker olajšuje pristojnim oblastem reševanje tega vprašanja. Kar tiče polic, je treba opozoriti, da so police polnomočna legitimacija Akcijskega odbora za akcijo v skupno korist vseh zavarovancev. AO je priporočal zavarovancem, da pošljejo police tajniku, ki po zakonu odgovarja za prevzete police. Poleg tega so police shranjene v neki veliki zagrebški banki in so tako varne pred požarom in tatovi bolje kakor pri zavarovancih samih. AO ni nikoli predlagal, naj zavarovanci police prodajo, ker ni nevarnosti, da bi izgubile na vrednosti. Te dni bo objavljen načrt sanacije Feniksa na 100 odst. sigurnosti.

DAJTE SELNICI PITNO VODO!

Na praznik sv. treh kraljev me je vodila pot na naš obmejni kobanski hrbet. Hodeč s Kolarjevega vrha po ozki soteski v Selnico, opazim nad Selnico ogromen rezervoar, na njem pa napis »vodovod«.

V vaški gostilni sem se ustavil. Zanimal me je vodovod in pogovor je tekla takole...

Selnica ima vodovod. Napravljen je bil po vojni. V njega ni napeljan izvirni potok, ampak potočnica iz Selniškega potoka. Kakršna je voda v potoku, taka je v vodovodu. Po nalivih teče mesto vode umazana kaluznica. Zgodí se, da narasli potok zatrpa dovodne cevi, in kraj ostane brez vode. Umazane vode ne moreš uporabljati, natočiti moraš več posod in potrpeti, da se voda izčisti. Voda je v tem primeru ogabna, vendar jo prebivalstvo mora uporabljati.

Hudo je, da v Volmajerjevi grabi z dvorišč ondodnih posestnikov teče greznica v potok. Vrh tega hodi v dolini vsa živina na potok.

Selnica gradi milijonsko stavbo nove narodne šole. Trdno smo uverjeni, da bo napeljan v isto vodovod. Toda po njem naj se ne pretaka sedanja nečista potočnica, temveč poiščite zdrav izvir pitne vode. Več sto otrok iz selniškega okolišja hodi v tukajšnje šole, dajte tej deci zdrav vodo. Ob kaki nepredvideni nesreči ne bo prizadet samo kraj Selnica, s šolsko mladino, ki nezgoda lahko poveča, bo trpela vsa občina.

Kraj Selnica je srce velike občine, tukaj je cerkev in vsi važni uradi, vaščani

in številna šolska mladina. Občina naj temeljito razmisli v mesecu, ko dela načrt dela in proračune, važno vprašanje zdravne pitne vode v Selnici. — Trdno sem uverjen, da bo s pomočjo strokovnjaka

Vzgoja za pasivno obrambo prebivalstva

Decembrska številka »Gasilca«, ki izhaja v Mariboru, posveča zanimiv in stvaren članek vzgoji za pasivno obrambo. Iz njega posnemamo zaradi aktualnosti važnejše misli.

Pasivna obramba obsega vse, kar more zmanjšati ali omejiti posledice, ki jih povzročajo pri prebivalstvu ali pa v zaledju sovražni letalski napadi. Bistveni namen pasivne obrambe je v tem, da se sovražnik ne napade s kakršnim koli orožjem in da se mu neposredno ne povzroči nikakršna škoda. Seveda ne smemo tega razumeti napačno, tako, da smemo pri pasivni obrambi tiho in mirno vse prenašati in samo gledati, kako sovražnik uničuje naše dobrine. Pri pasivni obrambi je treba mnogo in žilavo delati, da se omejijo in zmanjšajo posledice sovražnih napadov.

V splošnem prevladuje napačno mnenje, da obsega pasivna obramba predvsem tehnične priprave in stvari, ter da se je treba pripraviti za obrambo pred bojnimi plini in strupi. Pri tem pa se seveda obravnavajo samo vprašanja in predlogi, ki jih poznajo le kemiki in specialisti. Le počasi prihaja spoznanje, kako mnogostransko in široko je polje

za vodna vprašanja tudi ta problem ugodno rešen. Hardečan.

Prekmurski drobiž

Novi avtobusni vozniki. Na državni poštni avtomobilski progi Sobota—Beltinci—Crensovec—D. Lendava velja od 9. januarja novi vozniki. Avtobus vozi sedaj samo enkrat in to dopoldne. Iz Sobote (pošta) odpelje ob 7.45 in privozi v Lendavo 8.41. Iz Lendave (pošta) odpelje ob 10.55 ter se vrne v Soboto ob 11.51. Po sedanjem voznem redu imajo potniki dobro zvezo z Rogoševci in Gornjo Lendavo. Iz Rogoševca vozi avtobus zjutraj ob 6.15, pride v Soboto ob 7.20 (odhod za Lendavo 7.45). Po prihodu avtobusa iz Dolnje Lendave ob 11.51 vozi že ob 12.15 v Gornjo Lendavo, kamor privozi ob 13.08. V Rogoševca pa odpelje ob 12.00 in prispe ob 13.05.

Soboška jadralno-letalska skupina vabi z novim delovnim letom med svoje članstvo vse, ki se doslej še niso odločili za ta tudi za narodno obrambo zelo pomemben sport. Veliko važnost polaga posebno propagandi med obrtniškim in trgovačkim vajenci in pomočniki, kateri so se še doslej odzvali v prav lepem številu. Vpisovanje v skupino vrši ob delovnih dneh v ponedeljek, sredo in petek ob 20. uri v svoji delavnici, ki se nahaja v soboški osnovni šoli.

Lendava zvezana direktno z Zagrebom. Od 15. januarja se izvaja preusmeritev prometa v Medjimurju, ki je bila sklenjena že ob priliki prevzema železnice, ki so spadale prej pod ljubljansko direkcijo, sedaj pa po priključitvi zagrebški direkciji. Poleg drugih prog je priključena tudi proga Lendava—Čakovec. Tudi na tej progi je sedaj usmerjen promet direktno na Zagreb in je s tem Lendava še bolj odmaknjena od slovenskih središč.

Planinski ples. Za letošnji ples SK Mure, ki nosi za Prekmurje nekoliko drzen naslov »Planinski ples«, se vrše precejšnje priprave od strani prirediteljev. Razposlana so tudi vabila. Pred dnevi se je vršil tudi sestanek sodrznikov posebnega šaljivega lista, ki bo tudi letos zvezan s sportno plesno prireditvijo.

Število rojstev in smrti v slovenjegraški bolnišnici. V letu 1939 je umrlo v slovenjegraški bolnišnici 106 bolnikov, ro-

dilo se pa 121. Od teh porodov je bilo potrebno 21 operativnih posegov. V bolnišnici se je zdravilo 3.101 bolnik. Bolnišnico pa je zapustila 2991 oseba.

o Vinski sejem in razstava v Ivanjkih. V dvorani tik kolodvora. Prijavljena so v pretežni večini sortirana vina, je pa prijavljeno tudi 1263 hl mešanega nasada. Od sortiranih vin je prijavljeno 707 hl sipona, 817 hl laškega rizlinga, 279 hl muškatega silvanca, 219 hl belega burgundca, poleg tega pa tudi znatne množine renskega rizlinga, zelenega silvanca, rulandca, dišečega traminca muškata domascener, zastopana pa bodo tudi Boudierova ranina in portugalka. Vina bodo vsa izključno iz ormoško-ljutomerskega vinarskega okolišja.

o Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani se je v pretečenem letu prav lepo razvijala. Dočim so burni dogodki po svetu l. 1938 močno uplivali na ljudi, da so brali toliko več časopisov kakor knjig, se zdi, da so ljudje lani že prestali »živčno vojno«, se vživeli v položaj in začeli spet pridneje posegati po knjigah, posebno po pripovedni in aktualni politični literaturi. Tako je ljubljanska knjižnica Delavske zbornice izposodila 59.802 knjigi, od teh 5.555 znanstvenih, po jeziki pa 30.058 slovenskih, 1472 srbsko-hrvaških, 27.629 nemških in 643 francoških in drugih knjig. Zanimanje za knjigo raste, čeprav je na mednarodnem knjižnem trgu znaten zastoj v izdajanju novih del. V knjižnico se vpišejo dnevno povprečno po trije novi člani.

Ptuj

p Mestni preračun za l. 1940/41 je razgrnjen na vpogled pri mestnem knjigovodstvu do 25. januarja.

p Za zaščito dece. V četrtek zvečer se je vršil v mesni dvorani ustanovni občni zbor krajevnega odbora unije za zaščito dece v Ptuj. Za predsednika je bil izvoljen mestni župan g. dr. Remec Alojz, za podpredsednika pa g. Križan Matija in gđc. Bratkovič Dragica. Dalje bodo v odboru zastopana skoraj vsa društva.

p Popis dece. V Ptuj se je izvršil popis dece do 16. let. Vseh je 1363. Pripomniti je treba, da je ta popis potreben samo iz statističnih svrh, in da so vse druge govorice brez podlage.

p Poučno predavanje o novih določilih davkov bo v nedeljo dopoldne v gostilni Zupančič.

p Občni zbor gasilcev. Jutri dopoldne zboruje ptujski gasilski četa.

p Ogenj. Izbruhnil je požar pri pos. Marinu Petru, Sv. Tomaž pri Ormožu. Pogorelo je gospodarsko poslopje s pridelniki vred. Škode je 20.000 din in je kriva samo z 2.000 din zavarovalnine.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes »Junaki herojev«.

p Pretep. Ko so se fantje iz Krčevin pri Vurberku vračali od luščenja bučnic, so se tako hudo sporekli, da so obračunali z noži. Hlapca Grejfonarja Franca so morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

p Ingoličeve »Širote« bodo uprizarjene v nedeljo ob 10. uri, v torek ob 2. uri, obakrat po znižanih cenah.

p Iz živinskega sejma. 16. jan. je bilo prignanih na ptujski sejem 441 glav živine, od teh je bilo prodanih 191. Od 70 volov je bilo prodanih 51 po 3,50—5 din; od 203 krav 86 po 2,75—3,75 din; od 14 bikov 8 po 3—4 din; od 25 juncev 5 po 3—4 din; od 64 telic 26 po 3,75—4,60 din; od 61 konj 13 po 1.200 do 5000 din. 17. jan. je bilo pripeljanih 58 svinj in 32 prascev. Pršutarji so se prodajali po 7,25—7,75 din, debele po 8—8,50 din in plemenske po 6,25—7 din.

Odkrito je treba reči, da popolne varnosti in 100% zaščite pri pasivni obrambi ne moremo nikdar doseči. Zato pa ni re-

čeno, da se ne smemo pripraviti na pasivno obrambo, kakor nihče ne trdi, da zdravniki niso potrebni, ker ne morejo vsake bolezní ozdraviti. Nekateri ljudje nespametno trčijo, da se s pripravami za pasivno obrambo pripravljamo na vojno, kar pa nikakor ne drži.

Razumljivo je, da samo s predavanji in članki ne bomo prav nič dosegli. Čim več bomo praktično delali, tem bolj bo učinkovita pasivna obramba. Kmalu bo treba začeti s posebnimi vajami za pasivno obrambo in seznaniti ljudi z raznimi napravami, ki so jih oblastva in krajevni zaščitni odbori pripravili. Površne in nezadostno pripravljene vaje bolj škodujejo, kakor pa koristijo. Narod mora vedeti, da so brambne edinice posebna, temeljito pripravljena organizacija, ki natančno pozna vsako nevarnost napadov iz zraka in ima sredstva za zmanjšanje in odstranjevanje nevarnosti. Jasno je, da v zadevah pasivne obrambe ni mogoče vzgajati ljudstva samo z uradnimi sredstvi. Potrebno je, da pri tem pomagajo vsi stanovi in organizacije. Koliko dobrega bi mogle v tem pogledu storiti stanovske organizacije duhovnikov in učiteljev.

Mar bor

Z majhno najemnino do lastnega doma

Te dni je bila vpisana pri okrožnem sodišču v zadrudni register stavbena za druga »Moj dom«. Ta zadruga bo zidala svojim članom stanovanjske hiše na mesečne obroke, ki ne bodo večji, kakor najemnina za odgovarjajoče stanovanje. Član bo torej z najemnino odplačeval hišo, ki bo postala njegova last. Do vseitve v hišo so naslednje dajatve: vpisni-

na 50 din, zadrudni delež 500 din in za vsakih 10.000 din vrednosti hiše mesečno 20 din. Ko se član vseli v novo hišo, plačuje mesečno 1 odst. od vrednosti hiše. Če velja hiša 40.000 din, plača član zadruge 50 din vpisnine, nato v gradbeni fond 4 krat 20 din mesečno, po vseitvi pa mesečno 400 din in bo v približno desetih letih hišo izplačal.

Zadrugo je ustanovilo Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru menda na pobudo, ki jo je dal naš list. Vsa pojasnila daje predsednik zadruge krojaški mojster g. Kac v Vetrinjski ulici 9, kjer so na vpogled tudi načrti. Zadruga vodi že različna pogajanja za nakup parcel v okolici Maribora, kjer bo gradila hiše.

• „BROADWAY BAND?“
• Kruh in moza za diabetike (sladkorno bolne). Zdravniško priporočan in po metodi dr. Sentfnerja pripravljen se izdela v pekarni Scherbaum v Mariboru. Grajski trg 6. Zahtevajte prospekte!
• OBRTNISKI PLES 27. I. NARODNI DOM

NOV. ČAVENI PREPISI
zahtevajo nove trgovske knjige. — Doblje jih v knjigarni V. WEINL & SINOVA.

• Svetosavska prosiava v soboto, 27. I. m. Sodelujejo pevski zbor „Jadran-Nanos“, operni pevec g. Manoševski, violončelist g. Bajde, ravnatelj Glasbene Maltice, pianist g. dr. Klasić in vojaški orkester.

• Jadranska noč! Danes bo velika prireditve Jadranske straže v Sokolskem domu. Začetek ob 20. uri. Za narodne noše so prikrbljena krasna darila. Za gospode pa bodo na razpolago dobra vina in desertne bijace. Ker je čisti dobiček namenjen za letovanje revne dece na morju, vabimo občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži naše prireditve.

Kino
• Grajski kino. Danes „Nesmrtni valček“. Veselje, zabava, krasna glasba. Paul Hörbiger, Gretl Theimer.

• Union kino. Do vključno ponedeljka „Medeni tedni“ sijajna filmska opereta z Francisko Gaal-ovo v glavni vlogi. Zabavno, lepa godba, krasni plesi!

• Esplanade kino. „Edvard VII. in njegova doba“, najrazkošnejši, najsijajnejši velik film svetovnega triumfa, ponos francoske filmske produkcije.

Mariborsko gledališče
Sobota, 20. jan., ob 20.: „Via Mala“. Znižane cene.
Nedelja, 21. jan., ob 15.: „Navihanka“. Nepreklicno zadnjič. Znižane cene. Ob 20.: „Vse za šalo“. Znižane cene.
Tri gledališke predstave ob znižanih cenah. Da se omogoči obisk gledališča tudi

SOKOLSKA DVORANA

najširšim slojem, se vršijo to soboto in nedeljo vse tri predstave ob znižanih cenah. V soboto bo zopet v letošnji sezoni najbolj privlačna socialno kriminalno švicarska drama „Via Mala“. V nedeljo popoldne — se nepreklicno zadnjič uprizori širšemu občinstvu ves čas tako priljubljena opereta „Navihanka“, zvečer pa se ponovi znana domača in zelo zabavna opereta „Vse za šalo“.



13 je na cilju, o srečna številka, planinska bučilka, ljubezni znanilka. Naprej sedaj, prijatelji, narod že vzkliká: na plesu planinskem smuk! — Pika!

Razvoj industrije na Tezmem

Pred dvajsetimi leti še ni bilo na Tezmem sledu o kakšni tovarni. Stanovalci so bili v pretežni večini železničarji. Po prevaratu so pa zrasle lične hišice kot gobe po dežju. Tezno je postajalo iz dneva v dan večje. Takrat se je pričela zidati prva tovarna »Kovina d. d.«. Leta 1920 pa se je pričela graditi tovarna večjega obsega: »Splošna stavbena družba. Železokonstrukcijska delavnica«. Osnovala se je namreč delniška družba, njen prvi ravnatelj je bil Švicar inž. Naef. Seveda ni bila tako velika kot je danes, ampak je

železniški most v Zagrebu (2800 ton). Popolnoma njen pa je most v Veržeju in most pri Sevnici na Savi ob novi progi St. Janž—Sevnica.

V socialnem oziru vodstvo vzorno skrbi za svoje delavce. Istočasno z graditvijo tovarne so sezidali dve stanovanjski hiši za uradnike ter delavsko kolonijo. Stanovanja so seveda brezplačna. Na iniciativno pokojnega bivšega predsednika in soustanovitelja inž. Rosshaenderja se je v najnovejšem času dogradilo poslopje, v katerem je kopališče za moške in ženske. Vsak delavec pride enkrat na teden na vrsto. Kopališče ima centralno kurja-

SVETOSAVSKA ZABAVA

imela samo oddelek za železokonstrukcijo ter oddelek za visoke zgradbe. Leta 1924 se je dogradila tovarna vijakov in zakovic. Delo je odlično napredovalo in od takrat je redno vsako leto odšlo nekaj zmognih mož na razne strokovne tečaje v tujino na račun tovarne. Danes je v »Splošni« zaposlenih 220 delavcev, pretežna večina Tezenčanov, ter 35 uradnikov. Skoraj redno vsako leto odde do 50 delavcev na montažo v razne kraje naše države. Normalna kapaciteta pri 8-urnem delovnem času je: železokonstrukcije in mostov 2500 ton ter okoli 1000 ton vijakov in zakovic. Od obstoja tovarne pa do konca leta 1939 je dala 24 tisoč ton železnih konstrukcij in mostov. Največja zgradba v tem pogledu je nov

Sobota

vo in majhno knjižnico za delavstvo. Topla voda za umivanje po končanem delu je vedno na razpolago. Preje je bilo pripodjetju 14 tujih inženirjev, dočim je sedaj obrat popolnoma v vodstvu naših ljudi. Glavni delničarji so Ljubljanska kreditna banka, Zadrudna gospodarska banka ter gospa Erika Milutin iz Dubrovniča. Investicije je približno 15 milijonov din. Ravnateljstvo sestavljajo g. ravnatelj Franc Babič, obratovodja prokurist ing. Sergij Milosavljevič ter šef statičnega in tehničnega biroja prokurist inž. Anton Tempel, reprezentant v Beogradu je prokurist Lučvik Rottner. Rp.

Ruski večer

6. FEBRUARJA 1940 V NARODNEM DOMU PESTER SPORED. PLES. ZAČETEK OB 8.30 URI.

• m. Živalski sejmov je bilo lani v Mariboru samo 25, kar so povzročile razne omejitve zaradi slinavke in parkljeva. Kmetje so prignali na sejme 11.896 glav goveje živine in konj, in sicer 3049 volov, 417 bikov, 7911 krav, 311 telet in 208 konj. Prodali so 6.724 glav. Na 45 svinjskih sejmov so pripeljali 9777 svinj.

• m. Zlato moško verižico z obeskom je nekdo našel v Ciril Metodovi ulici. Lastnik jo dobi na policiji.

• m. Kolo je nekdo ukradel železniškemu ključavničarju Janku Horvatu izpred hiše na Pohorski cesti 5. Ukradeno kolo je znamke „Standard“ z ev. tablico 129305.

27. I. 1940

• m. Skoraj novo obleko je nekdo ukradel pekovskemu pomočniku Vinku Pernatu z Radvanjske ceste 5 in ga oškodoval za okoli 1000 din.

• m. Ocelno kislino je v samomorilnem namenu izpila 17 letna šiviljska učenka Anica C. Takojšnja zdravniška pomoč ji je rešila življenje.

• m. Ljudska univerza. V ponedeljek predava znani planinski pisatelj dr. Josip C. Oblak iz Ljubljane o temi „Okoli Karpátov preko Romunije do Crnega morja“.

• m. Umrl je v Zidavski ul. 5 Krepek Franc, 73 let star, pismonoša v p. Pogreb bo v ponedeljek, ob 16. uri.

• m. Lutkovno gledališče Sokola Maribor matica priredi v nedeljo ob 15. igro: „Princesa Skoljka“ v 1. dejanjih.

• m. Zdravniško dežurstvo OUZD vrši v nedeljo g. dr. Wankmüller Alfonz, Maribor, Frančiškanska 8./III.

• „GALA-REDUTA“ na pustno soboto! Ponovno opozarjamo, da bo letos edina reduta na pustno soboto in sicer tradicionalna „Gala-Reduta“ našega ISSK Maribora. Letošnja reduta bo kot 20-letna jubilejna prireditve prirejena s posebnim sijajem. Uprava kluba ne bo opustila ničesar, da bo tudi letošnja prireditve ohranila in še povečala sloves klubovih „Gala-Redut“, ki pomenijo vsako leto višek družabnosti in predpustne razigranosti v Mariboru.

• Razstava „Sarajevske tkalnice prerog“ se bo vršila v Mariboru od 18. do 22. januarja v dvorani hotela „Zamorec“. Prodaja na dolgoročno odplačila. — Odpriča ob nedeljah več dan.

• Veliko zanimanje vlada v Mariboru za IV. Primorski ples, ki bo na pustno soboto v Narodnem domu! Maske dobrodošle! Prijetna pustna zabava za storo in mlado!

• Hotel, kavarna in restavracija „Orcl“ V nedeljo v jutranjih urah kislá juha, Laško pivo.

Predavanje o Švedski

Zagrebski docent dr. inž. M. Karšulin je imel sinoči v dvorani Ljudske univerze zanimivo predavanje o Švedski. Predavanje je bilo tokrat, to je treba povedati takoj ob začetku, dobro obiskano. Videti je, da tudi Mariborčané ta dežela, ki je stopila sedaj v ospredje evropske pažnje, živo zanima. Predavatelj jo je obiskal tik pred izbruhom vojne, ki mu je preprečila, da bi obiskal vse tiste kra-

je, ki jih je imel v načrtu. A tudi to, kar nam je pokazal, je vzbudilo med občinstvom vseobče občudovanje. Baryasti posnetki iz Stockholma in slike severne prirode bodo ostali vsem še dolgo v spominu. Posebno pa so ugajali krasni naravni posnetki iz Slovenije na koloriranih filmskih slikah, ki jih je pokazal kot dodatek k svojemu predavanju.

ROJSTNI DAN KRALJEVIČA TOMISLAVA

Nj. Vis. kraljevič Tomislav je včeraj dopolnil 12 let. Za njegov rojstni dan je bila v dvorni kapeli na Dedinju slovesna služba božja, katere so se udeležili Nj. Vel. kralj Peter II., knez namestnik Pavle, kneginja Olga ter kraljev civilni in vojaški dom.

DVA POTREBNA KAŽIPOTA NA POBREŽJU

Občina Pobrežje je postavila dva zelo potrebna kažipotá: enega za Pobrežje, drugega pa za Tezno. Prvi za Pobrežje se nahaja ob začetku Aleksandrove ceste, drugi za Tezno pa nasproti tezenskega postajališča. S kažipotoma bo odpravljen v celem območju pobreške občine velik nedostatek, saj je naraslo v občini število ulic na 72.

KOLIKO SO IZPILI MARIBORČANI?

Preteklo leto so na področju mariborske občine izpili mnogo več alkoholnih pijač, kakor pa leta 1938. Vina so izpili 1.335.600 l, vinskega mošta 61.500 l, piva 704.500 l, žganja pa 25.000 l. Če vzamemo povprečno ceno naštetih alkoholnih pijač, ugotovimo, da so Mariborčané lani izpili za 26.928.000 din alkoholnih pijač. Mestna občina je dobila na trošarini za iztočene alkoholne pijače 2.687.600 din. Zanimivo je, da se je tihotapstvo alkoholnih pijač v Mariboru zaradi poostrene kontrole precej omejilo, kar se pozna pri večji vsoti mestne trošarine.

OBMEJNI PROMET JE NAZADOVAL

Zaradi evropske vojne je obmejni promet nekoliko nazadoval, sicer ne toliko po številu kakor pa po državni pripadnosti potnikov. Lani je potovalo preko Maribora čez mejo 261.175 potnikov. Na prvem mestu so Nemci, ki jih je bilo 150.469, Jugoslovani pa 90.320, Bolgarov 3.931, Italijanov 1.742, Čehov 10.156, Švicarjev 782, Slovakov 752, Madžarov 541, Poljakov 548, Američanov 469, Angležev 279, Romunov 352, Francozov 164, Rusov 11 in 42 Turkov.

Malo razgovora o smrtni nesreči

V sredo opoldne jo je tam na vogalu Kopališke ulice strl avto, mlado, zdravo, lepo dekle, kakor če pohodiš cvetlico na trati... a še danes, ko se je nad njo že zagnil grob, se tam na pločniku poznajo sledovi krvi, pomešane s snegom.

»Poglejte,« mi reče stari gospod, ko stopava tam mimo, in naredi s svojo palico križ ob tisti rdeči lisi. »Niti toliko pietete ni n. hče pokazal, vsaj kdo iz te hiše, da bi to počistil. Svet je res postal brezčuten...«

»V ostalem se ima za snago na ulicah brigati mestna uprava,« pripominim jaz. »Torej šoferja, krivca, njega so zaprli, kakor sem bral v časopisih,« nadaljuje stari gospod svoja premišljevanja.

»Da,« potrdim. »V Moskvi bi ga ustrelili.«

»No, naj ga kaznujejo tako ali tako, ubogega dekleta to več ne bo obudilo k življenju. Strahotno tragičen je ta primer! V drugih takih primerih je vedno

vmes več ali manj tudi kaka krivda ponesrečenca samega, vsaj advokati, priče in končno tudi sodniki si prizadevajo, jo dokazati. Tukaj tak dokaz ne bo mogoč. Žrtev je absolutno nedolžna, stala je na pločniku, tik tukaj ob hiši, in tu je tresčilo vanjo. Torej niti na pločniku nisi več varén. Varneje bi že človek hodil po strehah. Pa so takoj našli nekaj opravčil za vozača: izogib vozu z nasprotni strani, slab prijem zavor zaradi mraza, splozka tla itd. Jaz pa pravim: kljub vsemu temu ne bi bilo nesreče, če bi bil vozil počasneje. — Ha, le pogledjte, kako tudi tale drvi!«

Gromozanski tovornik, visoko naložen s težki m hodi, povezanimi z verigami, je prihrumel po Aleksandrovi cesti in zavil v Kopališko.

»Ali ste videli, v kakem zagonu je vzel ovinek? Da se je zazbal ko barka! Naj bi počila kaka veriga, pa bi naju pomečkalo ko žabice

»Da, tukaj je nesrečen kraj, pojdiva dalje,« ga povabim.

»Samo to mi povejte, kam se vsem tako prekleto muči? Da prišted jo kapljo bencina, ogrožajo življenje ljudi in riskirajo svoje! Da sem jaz prometni redar, to bi jih zap. soval! Tam v ozki Vetrinjski ulici me je zmeraj strah, zlasu kadar drvi skozi mestni avtobus, ki sam s svojo maso zajame vse cestišče. Sem videl zadnjič, ko se je pred avtobusom moral tam na najožjem kraju umakniti tovorni voz tako, da so kolesa drsala ob pločnik in malo da ni s stranico butnil v prsa dečka, ki se je zadnji hip stisnil k hišnemu zidu. Najmanj, kar bi moralo biti, da se v Vetrinjski ulici strogo prepove vsako prehitovanje. Prosim vas, dajte ta moj predlog v list, preden se primeri kaka nesreča.«

»Bom,« obljubim. »Dolžnost poklicanih je uvaževati želje meščanov davkoplačevalcev.«

Pr rodopisna kramljanja

Zimski gozd je čarovit, pa mrtev...

Dr. Stanko Bevk / Nekaj malo znanih primerov iz življenja ptic, divjadi in žužkov

Zimski gozd je čarovit, zlasti kadar se lomijo sončni žarki v kristalnih ivja in se prše v vse mavrične barve. Lep je, pa mrtev. Kakor zaklet grad se ti zdi, sicer z vso lepoto, srebrnino in dragulji, toda brez življenja. Sledovi v belem snegu med nemimi debli dreves in po molčecem grmovju ti sicer pričajo, da se niso izselili vsi gozdni prebivalci, toda na izpregled jih ni. Tu zagledaš globoke stopinje srnjadi do vedno zelenega kopinja, tam morebiti rahle vtiske zajčjih šap in ob njih snutek telke lisice, toda tudi te živali mirujejo ob belém dnevu, ždeč mirno v zavetju gostih vej, v zasneženem grmu ali na parobku v prisojni rebri. V gozdu vladata mir in tihota. Le tu pa tam ju zmoti ščebet pisanih sinic, ki telovadijo po vejah, ali prekine krič šoje, ki te je ugledala iz visoke obrše, zlasti glasna, če nosiš puško ali vodiš seboj celo psa. Glasno se krega in te spremlja do meje svojega revirja, kjer preda spremstvo sosedu, naj vnaprej ona opozarja vse živo v gozdu, da se je vanj pritihotapila nevarnost.

SOJA JE LEP PTIČ

kar je mehkega perja, je rjavkaste barve z rožnatim nahukom; letalna in krmilna peresa so črna, krovna na purtilih pa črna in svellomodro pasasta. Na temenu ima soja vzdigljivo čopko, črna pikasto. Kakor vse zastopnice vranjega rodu je tudi soja jako razumen ptič. Dobro zna ločiti lovca od drugih ljudi in preceniti razdaljo, do katere preti nevarnost iz puške. Izvrstno zna oponašati razne glasove, ki jih čuje v svojem bivališču, zlasti ponareja klice ujed tako natančno, da jih je težko ločiti od pristnih. Udomačena se navadi, da izgovarja tudi kakšno besedo. Če zna „šteti“, kakor se to trdi o vranah, bojda ločijo števila eden, dva in tri, iz opazovanj še ni dognano.

ALI VRANE ŠTEJEJO?

Pravijo namreč, da vrane vedo, če se skrjuje trije lovci v zasedo in eden odide ali dva, da sta še dva v zasedi, ozirama eden in zato ne prišeta blizu. Večja števila pa jih že zmešajo in če n. pr. od petih zapuste širje skrivališča, so ninenja, da so vsi odšli in se več ne ogibajo tega mesta.

O pravem šteju pri vranah in drugih živalih seveda ne more biti govora, pač pa so slike skupin lovcev, prečen gredo v zasedo in ko jo zapuščajo za oko ločljive, in sicer tem laže ločljive, če je manj lovcev, kakor če jih je več. Po teh slikah, ki ostanejo vrani v spominu, se ravna, ko vidi, da je „nekaj drugega“ odšlo, kakor pa prej prišlo.

Izkušnja s spominom je tisti činitelj, da se nam kažejo ravnanja živali, ako jih primerjamo s človeškimi, razumna in preudarna. Pri znanih inteligentnih konjih in psih, o katerih se je svoj čas mnogo pisalo in ki so baje znali računati kakor kandidati za malo maturo ali pa čitati in izbirati na povelje določene barve, se morejo raztolmačiti na podlagi živalskega spomina, v kolikor ni bilo vse le zavedno ali nezavedno sleparjenje.

VOH PRED SOVRAZNIKOM

Zlasti ostanejo živalim v spominu oblike predmetov, ki so z njimi imele opravka; zato razpozna n. pr. divjad lovca s puško, ko pozorno in prihujeno stopa skozi les, od drvarja, ki s sekiro na rami brez ogledovanja trdo koraka po gozdni stezi. Tako razločevanje z očmi podpirajo tudi drugi čuti, zlasti vonj in sluh. Vonj je pri mnogih živalih v primeri s človekom jako tuden. Srnjak ovoha človeka, zlasti za vnetim, na velike razdalje; ima pa tudi v nosni duplini najmanj petkrat večjo vonjalno sluznico in temu primerno večje vonjalno okrožje v možganih.

SLED ZA SAMICO

Se boljši vonj kakor sesalci imajo mnoge žuželke. Sedez tega čuta je na

tipalnicah. Zlasti pri sameih ponočnih metuljev so tipalnice jako velike in pernato razrasle, da je njigova površina tem večja. Jako na daleč ovahajo ti metulji n. pr. samico, kar metuljarji radi izkoriščajo v svoje svrhe. Samico redke vrste izpostavijo namreč v kletki na prosto in privabijo na ta način samec, često v večjem gtevilu. Zanimiv je v tem pogledu vresni prelec. Samice vresnega preleca ostanejo v goseničnem zapreduki tudi potem, ko so izlezele iz bube, samci pa zapuste zapredek in iščejo samico. Ko izvoha samec samico, sede na zapredek in samica mu iz njega pomoli zadek, da

jo oplodi. Pri tem samec ne vidi samice in seveda ona ne samca. Zenitev se torej izvrši, ne da bi se „srečna“ dvojica spoznala. Pri neki drugi vrsti tega preleca, ki živi v južni Rusiji, zleze samec k samici v zapredek, ki ga po oplojenju ves razcefran zapusti.

BOJ GROBARJA ZA PLEN

Med hrošči posebno dobro vohajo one vrste, ki imajo listaste ali kijaste tipalnice. Med slednje spada znani grobar. Grobarji zavohajo mrhovino na več sto metrov daleč. Če ni prevelika, izpodkopavajo izpod nje zem-

ljo toliko časa, da je žival popolnoma pokrita z njo. Dotlej delajo složno samci in samice, nato si tudi brez posebnega boja samci izberejo vsak svojo samico in jo oplode. Zdaj pa se prične boj za posest pokopane živalce, kajti navadno je pač le talikšna, da se morejo preživeti z njo ličinke same ene samice. Premagani morajo oditi. Zato nahajamo pri pokopanih živalcah vedno le en sam parček grobarjev, ali pa celo samo samico, ki v svoji skrbi za potomstvo prežene še samca, ki je opravil svojo dolžnost.

Urar je obesil v svoji delavnici veliko časovnico z napisom: Gre 300 dni, ne da bi jo navil!

Vstopil je gospod in vprašal:
— Zanimivo uro imate na steni. Samo eno bi rad vedel?
— No?
— Koliko časa pa gre ta ura, če jo navijete...

Za varnost obal Vel. Britanije

Velikobritanski orožniki so bili dolgo časa zasedeni z obrambo pred letalnimi letalci, ki so prihajali iz morja. V moderni vojni, ko so dalj v zraku in na morju stranjene, je tudi letalstvo tako rekoč črna v evropski vojni. Podmornice, ladje in bombni veliki akcijskim dišči lahko vsa dosežejo njeno l. Poleg zračne obrambe Angleži posvetili no pažnjo tudi obrambi in na mestih postavili ke ladijske topogibljiv mehanizme kor vidimo na

Kadar se mati Priroda sam

Meteorologiji so 4. decembra 1893. ko je po nevihti in mirnem presledku začelo nenadoma snežiti. Izmerili snežinke, ki so imele premer 13 cm! Ljudje so drli iz hiš in občudovali mež, ki je bil videi res, kakor da se trgajo velike plahite z neba v razcefrane kose. Spajanje snežnih kristalov v tako velike snežinke je nalbrž povzročilo na elektrone ozračje, no pozni zimski nevihti.

Pri morskih konjičkih Hippocampus L., katerih zelo lepe primere imajo v mnogih akvarijih, odlaga samica ikrice v posebno vrečico, ki jo nosi s seboj samec. Samica je s tem izvršila svojo razpledno dolžnost za ostalo se mora pobrigati samec. Tkivo na konjičevem trebuhu nabrekne in oteče. Vrečica je končno tako napejena, da morajo mladiči na dan. Na samcu je lahko opaziti, kako se napenja v porodnih bolečinah.

Zanimiv je zaljubljeni ples med samcem

in samico pri malih škorpionih, ki žive običajno v knjigah. Oba se postavi a drug od drugega, samec pograbi samico za škarje in jo čvrsto drži. V dražestnem prestopanju začne zaljubljeni parček svoj ples. Če napravi samec tri korake naprej, se prestopi nato samica tri korake nazaj in obratno. Med plesom, ki traja precej časa, dvigne škorpion svoje škarje od časa do časa v zrak ter n'ha z njimi veselo okrog. Na kraju se parček objame in obleži dolgo zamamljen.

Redek izprehod je napravila strela, ki je med nevihto udarila v neko gostilno v Vittorlo Veneto v severni Italiji. Strela je razbila vrata pri vhodu, švignila po električnem vodu v gostilno ter dalje po kegljišču in od tod v sosedni stolp. Gostje so, videč ta izprehod, obnemeli in šele čez čas prišli do sapa ter srečni ugotovili, da so ostali živji in zdravi.

nik. Pod aparat sta postavila običajno pšenično zrno. Naenkrat je po dvoranah zadonel čuden šum. Ko so preiskali stvar, se ugotovilo, da izvira praskanje od komar 1.5 mm debelega črva, ki je vrtil po pšeničnem zrnu in mirno prežvekoval hrano.

Na čuden način se iznebijo iker indijski somi. Samci teh rib nosijo jajčeca v ustih toliko časa okrog, dokler se ne izležejo iz njih mladiči. Ko so ti godni, ih riba izpljuje, medtem pa ne more použiti hrane.

Stara gospa še ni nikoli videla morja. Ko je prišla na obisk k svoji hčeri ob Jadranu, je sedela zvečer pred hišo in strme opazovala svetilnik in morje.

— Kako strašno potrpljenje imajo pomorščaki! je dejala hčerki.
— Zakaj pa?
— Ze štiridesetkrat je veter ugasnil luč, kar opazujem svetilnik, in vedno znova

Nekaj nasvetov za pravilno zimsko krmljenje sinic

Od vseh ptic, ki so preko zime ostale pri nas, so sinice najbolj koristne. Neutrudljivo od zgodnje spomladi do pozne jeseni, deloma celo pozimi, preiskujejo drevesa ter iz razpok in izpod skorje love škodljivce sadnega drevja, ki bi sicer v prihodnjem, če ne že v tekočem letu, utrpelo znatno škodo.

Sinice so nežne ptičice in ne vzdrže dolgo brez hrane. Ako nenadoma nastopi ostra slana ali prvi led, pokrije razpoke in skorjo drevja ledena prevleka, ki zapre sinicam dostop do hrane. Ako takrat nimajo torišča, kjer bi našle krmo, poginejo. Tako so opazovali, da ob dneh pred katerimi je bila ledena noč, že okoli 2. ure zjutraj sinice ponadajo od gladu. To nam narekuje nujno potrebo, da oskrbimo krmilnice.

Sinice pa so zelo plašljive ter morda njim namenjeno krmo požro mnogo bolj vsiljivi in drzni vrabci, pa tudi srake, vrane itd. Radi tega uporabljamo posebene, po Berlepsch-u uvedene krmilne zvonce, ki zasledujejo namen, nuditi vsaki čas nepokvarjeno in suho krmo in onemogočiti dostop vrabcem, kajti kjer se privabi vrabec, tam izginejo plemenite ptičje pasme. Ti zvonci imajo na spodnji odprtini pokrov s tako malimi luknjicami ali pa so spodaj prepreženi s

tankimi palčicami tako gosto, da skozi te sega lahko le ključek siničk, ne pa vrabcev. Po tem načinu lahko preuredimo v krmilnice razne škatle (n. pr. od smodk) in male zabojčke, v katere ob strani urežemo majhno luknjo, ki zamrežimo s palčicami, kot je navedeno poprej, krmo pa potisnemo blizu luknje. Pred katero pritrdimo za prilet deščico ali palčico; pokrov naj bo zaprt ali le do male spranje odprt, da ne postane krma mokra.

Kot krma se najbolj obnese laneno semenje, ker vsebuje hranilne snovi, ki jih sinice za svojo prehrano potrebujejo. Zro pa rade tudi semenje bučnic ali sončnic, katero pa poprej zdobimo ali razpoloženo polagamo. Polaga se jim tudi: maščobne obročke, saj baš maščobna hrana je, kakor znano, tudi za ptice toplotovorna, vendar maščoba (salo, loj) pri večjem mrazu trdi, vsled česar je še zraven tega potrebna krmitev z zrnjem.

Ne smemo misliti, da s prezgodnjim obešanjem teh krmilnic sinice odvrnemo od obiskovanja dreves, katero te ptičice vrše dalje, tudi če imajo že krmilnice. Mnogokje, tako na gozdnih posestvih, kot v krmilnicah že v septembru in oktobru, s čimer ustavijo sinice v gozdu tudi ob ostrejšem mrazu in večjem sne-

gu ter bi enako morali postopati tudi v naših sadonosnikih. Znano je namreč, da sicer sinice naglo zapuste gozde i. dr. ter hite hrane iskat v bližino človeških bivališč. V take krmilne naprave lahko spravimo po več kg krme in n'na jih zato ni treba tedne in celo mesece dopolnjevati. V sadonosnike zato t'ototako že predčasno obesimo dovolj krmilnic in spomladi bomo opazovali, kako sinice brplezajo pod vsaki list in pobirajo listne uši.

Večjke je opaziti nesramno zverinski »šport«, namreč, da — zlasti mladina z različnimi puškami (flobertkami), lučalkami (pračami) itd. zasleduje in brezobzirno strelja na sinice, žolne in druge koristne ptice, ki morajo tem brezvestnežem služiti za strelno »tarčo«. Želeli bi bilo, da v take slučaje brezobzirno strogo posežejo vsi javni policijski in žandarmerijski organi, ne ozirajoč se na stan in poklic takih »strelcev« ali njihovih roditeljev. Taki nastopi so ne le grd dokument srčne kulture teh spozabljencev, ampak tudi ataka na naš gospodarski vzpon, kajti: kjer uničujemo ptice, tam škodljivci uničijo naše sadno in ozidno drevje ter sploh naše kulturne rastline!

Mirko Vauda.

Zenski kotiček

Negujte svoje oči, dokler so zdrave

Vsaka izmed nas ima menda dve želji glede oči: da bi bile lepe in da bi bile tudi zdrave. Ne zaveda pa se menda vsaka, da je lepota oči precej odvisna od njih zdravja.

Tudi nelepno lice lahko postane potom



lepih oči prijetno in privlačno. Popolnopravilen pa je pregovor, ki pravi, da so oči ogledalo duše in zdravja. Slabo prebavo lahko pogosto spoznamo že na očeh. Uživanje prikuh, salate in sadja bo izboljšalo prebavo, takoj se bo pa to poznalo tudi na očeh, ki bodo dobile prvoten lesk in svežino.

Čašo vode z limoninim ali pomarančnim sokom — toda brez sladkorja.

Večkrat vidimo ljudi z motnimi očmi. Vzrok temu je navadno slabokrvnost. Odpravite slabokrvnost in s tem ojačite živce, pa bodo takoj oči boljše. Dnevno žpiranje oči je velike važnosti. Posebno dober zato je kamilični čaj. Po vsakem žpiranju naj bo 1/4 do 1/2 ure počitka z zaprtimi očmi. Kvarno za oči je neprestano bivanje na suhem zraku in za oči naporno delo. Pri takem delu je treba oči od časa do časa zapreti, da si malo odpočijejo. Na močnem zimskem in poletnem solncu moramo imeti temna očala, ker mežanje proti solncu povzroča gube okoli oči.

Vid kakor lepoto oči pa si najbolj kvarimo s prekomernim čitanjem pri luči, posebno še pri slabi. Najbolj naporno je čitanje v postelji. Če svetloke navadno

Kuhinja

Star petelin ali kokoš kakor divjačina. Osnazi in dobro operi starega petelina, naloži ga v prostorno posodo in vlij nanj vrelo kvašo, h kateri si prilila malo vina. V njej ga pusti eden do dva dni. Nato ga nasoli in prav gosto pretakni s prekajeno slanino. Potem ga položi v globoko kozico ali lonce (prav dober je za tako ali temu enako meso papinski lonce, ker se dobro zapre), prideni mu žlico masti ter malo zelenjave in dišave, kakršne se dajejo h kvaši. V kozico prilij še malo kvaše, potem ga dobro pokri. Pari naj se približno dve uri. Nato deni petelina v iolgo ponev in ga postavi za nekaj časa v pečico. Ko je rumen, ga potresi z moko, in ko ta malo zarumeni, ga polji s smetano, čez nekaj časa še z juho in tudi s kvašo. Ko dobro prevre, razreži petelina, koščke pa lepo na krožnik zloži, da je kakor cel, in precedi nanj omako. Okrog naloži kakšno prilogo.

Krompirjevi ocvrti vložki. Skuhaj v slani vodi 3 olupljene krompirje; kuhane pretlači skozi sito v skledo, dodaj košček presnega masla, žlico smetane, 2 rumenjaka ali 1 celo jajce, malo soli in 5 žlice moke, dobro premešaj ter devaj z žlico majhne vložke v vročo marm, da se ocvro; potem jih deni h kakemu praženemu mesu ali divjačini.

Kruhova juha. V 5 dlkg masti scvri žlico le in zelenega peteršilja na rezine zrezanega kruha lenjavine juhe ali vode vre, nato pretlači skozi ro okusu osoli in dodaj tanke kolesčke zrezane ali pečnice. Seveda kuhane.

Daj v skledo pol likavno žlico soli ter vrele vode, na gladnekoliko ohladi, ga sen s pšenično moko rob debelo. Polobno zrezanih oreline, malo klinčkov, m namaži razvato. Nato ga zavij še i z vrstico ter ku i četrt ure. Kuhanesnim maslom in

aj na dobri kavni kateremu prida četi izbranega in i. Hladnega zmejnake, žličico va sladkorja; od 4 nešaj; deni poloazan model, sem rnelado namazapolovico, zapeci ebam. Posebej v ter zavreto ma. Namesto marelas malinovec ali



HELGA MAYER (UFA)

zano čebulo in zelenim peteršiljom. Posebej v lončka pa žvrklaj 2 jajci, par žlic smetane in malo mleka. S tem polij zemlje, dobro premešaj in osoli. Zdaj prereži prsi pri debelem koncu, strgaj mrenice s prstom in natlači v luknjo, ki se je naredila, pripravljeno nadev. Potem zašij ali zašili luknjo z dolgo, natašče zato pripravljeno iglo, položi prsi v ponev na rebra, polij jih z vročo mastjo in speci. Pečeni odstrani iglo ali nit, jih razreži in zavij s sokom.

Drobno pečivo. Zdrobi na deski 13 dlkg presnega masla, 16 dlkg moke in 8 dlkg sladkorja. Potem prideni 1 rumenjaka in par kapljic limonovega soka in lupin. Naredi hitro testo, ga zvaljaj na pol prsta debelo, razreži na poljubne oblike, pomazi z jajcem in speci.

Praktični nasveti

Nepremočljiva obleka. Ako hočeš napraviti obleko nepremočljivo, raztopi v posodi kilogram galuna in v drugi kilogram svinecnega kvasa. Ako obe tekočini zmešaš in pustiš zmes nekaj časa stati, se izloči svinčni oksid, nakar tekočino počasi odcediš, da ostane lug na dnu. Tedaj pomoči v odcedeno tekočino komad obleke, ki ga hočeš napraviti nepremočljivega, ga dobro izžmi in na zraku posuš.

Kako se okna trdo zapro. Okvirni oken se namažejo ta mestih, kjer se okna zapira, z limom, potem se pa položijo na to 2 cm široki in precej debeli odrezki vate in se okna zapro s tem, da se tolče nalahno s hladivom, dokler se okenski zanahi ne zapro. Čez nekaj ur se vata dobro drži in se odreže, kolikor je moli čez. Na ta način se okna trdo zapro in stvar je počeni.

Pšenični otrobi so našemu kmetu najbolj znano močno krmilo. Pšenični otrobi posebno pospešijo mlečnost krave. Če dajejo mnogo mleka otrobov, bo na mlačni travniški obli bi pospešujoče, ne se zivali bolj dobi. Kako narediš zelene peč s sladkorjem. Zeleno peč postane sladko črna in prijetna barve, če ravnaš na sledeči način. Zmešaj nekaj saj v čaši sladkornega sirupa v kašo, ki jo namaži s čopičem ali krtačo tanko in enakomerno na peč ali cevi ter pusti mazilo 24 ur, da se posuši. Nato zmešaj fino zdrobljen grafit z redko raztopino iz arabškega gumija v prači gosto maso in s tam zopet namaži peč. Preden se drugo mazilo popolnoma posuši, je treba peč s krtačo drgniti, dokler se ne sveti.

se pravi, tisti predmet v njenem gospodinjstvu, po katerem njo samo spoznavamo. Brezdomno pa je eno najvidnejših zrcal njen štedilnik.

Ko stopim ker koli v kuhinjo, pogledam samo štedilnik in že si ustvarim sodbu o gospodinjji. Dober štedilnik je gospodinjji v veselje, bleščec se štedilnik pa njej v ponos. Lepoto daje štedilniku svetlo okovje. Če je to zanemarjeno, je zahemarijena navadno cela kuhinja.

Ako hočeš, da ti bo štedilnik v ponos, mu moraš vsak dan posvetiti nekoliko časa. Nikakor pa ne smemo drgniti štedilnika neprestano s smirkovim papirjem. Od dneva do dneva okovje namreč

ne marmelade in do tjaž silčnega. Ječmenčkova juha z zelenjavami. V 3 l slane vrele vode zakuhaj 1/2 kg izbranega in oprave ječmenčka. Medtem v žlico drobno zrezane čebule, zrezanih krompirja, 1 koren, korenine paradižnika in ohrovtov storček, vse to dami k čebuli; ko je že vse to precej dobro prekuženo, potremi z eno žlico moke, ko se tadeža malo prepraži, zalij z ječmenčkovo juho in zmešaj in ostreši nazaj k ječmenčku. Pridobi tudi lorbarjev listič in malo drobno sesekljane česna. Kadar je ječmenček dosti mehak, je juha gotova.

Nadete telečje prsi. Potegni iz telečjih prsi rebra in jih položi v dolgo ponev, v kateri boš pekla prečno. Meso pa nadrgni s soljo. Potem razreži 2 žemlji na drobne kocke in jih zabeli z v masti precvrto drobno razre-

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI 63

»Ti misliš, da nas bo pustil v tej ječi,«
»To je najmilejše, kar pričakujem.«
»In kaj bi bilo huje,«
»Tega še ne vem, a slutim.«
»Slutiš?«
»Slutim, da bi utegnili v določeni globini izgubiti tla pod nogami.«
»Tega ne razumem,« je dejal Rayani.
»Stvar je zelo preprosta,« je pojasnjeval Takur. »Ze pri prvem preiskovanju se mi je zadelo, da tla niso neločljivo pritrjena k stenam. Ko dospejo do določene naprave, se lahko od njih oddele in obrnejo.«
»To bi pomenilo...«
»Da nas zvrnejo v neznano.«
»Potem moramo paziti.«
Takur Indor je pograbil naslanjač in ga hotel dvigniti ali vsaj premakniti, a ni šlo. Enako je preizkusil pisalno mizo in vse ostalo pohištvo. Vse je bilo pritrjeno k tlom.
»Uganil sem!« je vzkliknil. »Dejstvo, da je pohištvo pritrjeno k tlom, dokazuje, da so prevezljiva. Najbolje bo, da se pravočasno privežemo!«
»Toda s čim?« je vprašal zaskrbljeno Rayani.

»Morda najdemo nekaj, kar nam more poslužiti v ta namen!«
»Pretaknil je več predalov in nazadnje res našel nekaj vrvi. Z njimi je privezal k naslanjaču najprej Rayanija, nato Hampurja Kamthija in nazadnje še samega sebe.«
»Lahko nas pa unči tudi s čim drugim,« je menil Rayani.
»Tudi to je mogoče,« je pritrtil Takur Indor. »Morda s smrtnimi žarki ali s plinom.«
»Ali imaš sredstvo tudi proti temu?«
»Žal, nimam ga.«
»Potem smo izgubljeni,« je dejal Rayani. »Sicer pa se smrti prav nič ne bojim. Po vsem tem, kar se sedaj dogaja v moji naselbini, si je celo želim.«
»In vendar ne smete umreti!« se je uprl Takur. »Vaše življenje nam je preveč dragoceno, velik! Samo z vašo pomočjo lahko iztrebimo vladavino zločinca. To je višja naloga kakor zateči se v sebično rešitev v smrti.«
»To je res,« je pritrtil Rayani.
»Mir!« je vzkliknil Takur in prislutnil. »Zdi se mi, da se je pogrezanje ustavilo. Pazita! Pazita! Zgodi se lahko vsak

trenutek nekaj nepričakovanega.«
»Trebalo bi bilo pogledati,« je dejal filozof, »če se vrata odpirajo. Morda bi utegnili priti iz sobe.«
»Sedita trdno in pazita! Pogledal bom.«
Takur Indor je skočil najprej k glavnini in nato še k stranskim vratom ter jih skušal odpreti, a niso se vdale ne.
»Yagiri nam ni namenil izhoda. Kar namerava, se bo zgodilo tu.«
Vrnil se je k naslanjaču in se še krepkeje privezal. Tako je minilo nekaj mučnih trenutkov negotovosti. Jetniki so molčali in prisluškovali. Prav tedaj so se pa stranska vrata rahlo premaknila in nato sunkoma na stežaj odprla. Vsi trije so se napeto ozrli tja. Njihovo začudenje je presseglo vsako mero, ko so zagledali Ramasa Indorja in Mahabalija Patno. A tudi došla se nista nič manj začudila.
»Vi tu? Kaj se je zgodilo?« je vzkliknil Ramas, ko si je opomogel od prvega začudenja.
»Pravkar nas je zaprl v svojo pisarno in po vsej priliki pogreznil,« je hitel poravnati Takur.
»Ali pa sta nas morda pogreznila v ilava?« je vprašal Rayani.
»Midva, ne,« je odvrnil Ramas.
»Kako sta potem prišla sem, do nas?« je vzkliknil Takur in vstal.
»Ven, brž vsi ven!« je prav tedaj kriknil Mahabali Patna. »Vsak nadaljnji

trenutek v tej sobi pomeni smrtno nevarnost.«
»Zakaj?« je začudeno vprašal Ramas.
»Vse to vam pojasnim pozneje,« je odgovoril Mahabali, skočil k velikemu, ga osvobodil vezi in naglo potegnil za seboj skozi stranska vrata. Ramas je pomagala filozofu, Takur Indor se je pa osvobodil sam.
»Ko so stali že vsi na hodniku, je vprašal Mahabali:
»Čemu ste bili privezani?«
»Za primer, da se tla preokrenejo.«
»Vi ste to vedeli?«
»Samo slutil sem.«
»To je skoraj neverjetno!« je vzkliknil Mahabali in zma'al z glavjo. »Pogodili ste natančno, kakor da bi poznali vso napravo. Ako ne bi bil v tem trenutku odprl vrat in ne bi izstopili, bi se pogrezanje nadaljevalo. Poglejte! Soba že spet drsi v globino! Ko se bo še nekoliko pogreznila, se bodo tla obrnila in pometala s sebe vse, kar ni na njih pritrjeno. Spodaj je prepad, napojen z vodo. Stene so na dnu poševne in tako gladke, da se nihče, ki paše v vodo, ne more iz nje več rešiti. Vzdrži se morda nekaj časa na površju s p'navanjem — ako zna spleh p'avati — nato pa omaga in se utopi. Tla se potem zopet obrnejo v prvotno levo in soba se dvigne v predsedstveno palačo.«
(Dalje.)

Film

Shirley Temple zapušča film

ZAPUSTILA BO FILM NA ŽELJO MATERE, KI JE ZASKRBLJENA RADI NJENE BODOČNOSTI

Po neki vest iz Hollywooda, ki jo je pri nesel »Paris Soir«, je Shirley Temple zapustila film. Njena mati je bila zaskrbljena zaradi težavnega dela, ki ga je morala opravljati mlada zvezdnica, pa tudi zaradi moralno pokvarjene okolice, v kateri je dekle ce doraščalo. Zato jo je mati vpisala v dekliško šolo v Los Angelesu. S tem bo dekle izpopolnilo svojo lastno izobrazbo, bo prišlo v stik s svojimi enako starimi sovrstnicami ter ne bo več pod strogim nadzorstvom svojih staršev. Verjetno je da jo bodo s arši za 4 ali 5 let, ko bo stara 15 do 16 let ter se bo izobrazila znova pustila k filmu, če bo dekle hotelo in če bo konveniralo. Starši bodo izgubili zaradi te svoje odločitve letno več sto tisoč dolarjev, kakor se je to zgodilo z Jackie Cooganom. Če so te vesti resnične, bo »Modra ptica« zadnji film, v katerem je nastopila Shirley Temple.

Svedski film „Veleriba“

SVEDSKA FILMSKA INDUSTRIJA JE PRAVKAR IZDELALA ZANIMIV FILM IZ POLARNEGA ŽIVLJENJA RIBIČEV

Pred nedavnim je bila v Stockholmu premiera visoko kvalitetnega filma o sodobnem veleribarstvu. Kritika je film sprejela z navdušenjem in nad vse pohvalno.

Film »Veleriba«, v katerega je vpletena zelo dramatična zgodba iz ribiškega življenja, se v glavnem razvija na palubi plavajoče veleribarske tovarne ter poedinih čolnih, ki se v polarnem ledu in mrazu prebijajo za svojim plenom. »Veleriba« je prvi večji film, ki globoko zajema iz ribiškega življenja ter posega tudi v socialno borbo. Zunanji okvir filma tvorijo izredno slikovite polarne pokrajine s svojim večnim ledom, kjer morajo biti ribiči izredno drzni ter vsak čas pripravljeni, da tvegajo svoje lastno življenje. Ekspedicija, ki ji je bila poverjena naloga, je pribavila dragocene fotografije ter posnetke o divji lepoti polarnih voda in pokrajin, plavajočih ledenikov. V to okolje je potem režija vpletla filmski trak ribarske industrije, ozirajoč se predvsem na ribiško življenje.

Ekspedicija, ki jo je organizirala filmska družba AB Svensk Filmindustri v Stockholmu, je odplula iz Norveške septembra 1937 na palubi veleribarske tovarne »Kosmos« pod vodstvom Norvežana Tancreda Ibsena. Glavni moški vlogi v filmu igraata Sved Allan Bohlia in Norvežan Oscar Egede-Nissen. Ekspedicija je štela 20 ljudi, večinoma mož. Ob povratku je prinesla 20.000 metrov filma ter 8 tisoč metrov zvočnih posnetkov.

S severnih polarnih končin je odplula ekspedicija proti Afriki ter nato dalje do južnih polarnih pokrajin. Operaterji so skrbno posneli ves potek ribolova ter življenje na ribiških ladjah. Pred gledalcem se na filmskem platnu odgrinja težko delo ribiške posadke, ki dela v 12-urni izmeni, njene zabave o prostem času, njen Božič in Veliko noč na ladji, daleč od doma, med kiti in mroži, delfini in morskimi psi. V filmu nastopajo preprosti in

rustikalni ribiči, z razoranimi lici ter stekleno bistrimi očmi. Izredno spretnost in hrabrost kažejo ter široko samozavest, ki se včasih stopnjuje do upora. Film je za navadnega zemljana pravo doživetje ter razodetje o pokrajinah in življenju, ki se bije daleč na severu in jugu, v peklenskem mrazu in ledu, v večni nevarnosti in težki borbi za obstoj.

Ekspedicija je prinesla mimo v filmu »Veleriba« uporabljene gradiva še mnogo drobnega in zanimivega gradiva, ki ga bo filmska družba uporabila pri izdelavi drugih kulturnih filmov.

ITALIJANSKA FILMSKA BILANCA

Iz uradne italijanske filmske statistike posnemamo, da je Italija v letu 1938 izvozila za skoraj 11 milijonov lir filmov v primeri z letom 1937, ko je izvozila le za 7 milijonov. Poleg tega je imela Italija tudi znatne dohodke iz deviz, ki so jih plačale tuje družbe, ki so snemale svoje filme v Italiji. Za letošnje leto računa Italija s povečanjem dohodkov, ker bo mogla izvoziti še več filmov, ker je nastopilo na trgu pomanjkanje francoskih, angleških in nemških filmov.

»MOŽ NA RAZPOTJU«

Pod tem naslovom bo v kratkem izdejan nov film, v katerem igra glavno vlogo Hans Albers, predstavnik tako zvanih »junških filmov«. Albersova partnerka v novem filmu je berlinska dramska igralka Hilda Weissnerjeva, ki je pravkar z velikim uspehom nastopila v glavni vlogi v filmu »Zlata maska«.

SVEDSKA KINEMATOGRAFIJA

Poleg nekaterih neznatnih filmskih podjetij je na Švedskem vodilna filmska industrija AB Svenska Filmindustri. Družba ne izdeluje samo filmov, ampak je tudi lastnica večine kinematografov na Švedskem. Njena proizvodnja filmov raste z vsakim letom. V pravkar zaključeni sezoni je izdelala 10 velikih filmov ter nešteto manjših s prirodoslovno, kulturno ter turistično propagandno vsebino, mimo tega pa ima tudi monopol na tedenske žurnale. V glavnih švedskih mestih pa ima nad 120 kinematografov.



TYRONE POWER, ANITA LOUISE IN NORMA SHEARER IZ FILMA »MARIE ANTOINETTE«

»Tria pesem« je naslov najnovejšega 20th Century Foxa s Tyrone Powerjem in Sonjo Henie. Film prikazuje »odkritje« nove filmske zvezde ter njena razočaranja v Hollywoodu. Film odlikujejo melodije, pesmi in scene.

»Modra ptica«, znamenita Maeterlinckova drama, za katero je svoječasnno kupil pravice znameniti Walt Disney, je posneta sedaj s Shirley Temple. V tem filmu je Shirley prvič dobila »filmskega brata«.

Ramon Novarro igra po daljšem odmoru znova glavno vlogo v filmu »Beli šajk«.

Filatelija

PRIGODNE POSTNE ZNAMKE

Minister PTT je pred nedavnim izdal pravilnik o izdaji prigodnih poštih znamk z dodatkom nad normalno vrednostjo. Po tem pravilniku morejo priti v promet le take prigodne znamke, katerih dodatek na normalno ceno je v celoti namenjen humanim in social-

nim namenom. Dovoljenje za izdajo teh znamk daje minister za PTT. Društva in ustanove, ki prosijo za dovoljenje, morajo priložiti prošnji skice za nameravane znamke ter pravila oz. sklepe odbora, iz katerih bo razvidno, v kake namene bodo služile znamke. Prošnje je treba vložiti najmanj 4 mesece prej. Vse stroške za izdelavo prigodnih znamk nosi društvo samo. Posamezne podrobnosti glede natiska določi minister. Serija znamk ne sme biti dražja od 10 din. Najmanjša naklada ne sme biti izpod 100.000 komadov. V prometu pa so lahko take znamke največ 4 mesece. Istočasno smeta biti v prometu samo dve vrsti prigodnih znamk.

PRVE ZNAMKE V OKUPIRANI POLJSKI

Nemška poštna uprava je izdala za oni del Poljske, ki ga je okupirala nemška vojska, provizorično izdajo znamk, in sicer nemške znamke s pretiskom, ki imajo na vrhu označeno vrednost v poljski valuti in tekst »Deutsche Post Ostene«. Izdane so bile naslednje vrednosti: 6 grošev na 3 pf. svetlosiva, 8 grošev na 4 pf. modrosiva, 12 grošev na 6 pf. zelena, 16 grošev na 8 pf. rdečeorazna, 20 gr. na 10 pf. rjava, 24 gr. na 12 pf. rožnata, 30 gr. na 15 pf. rjavovijoličasta, 40 gr. na 20 pf. svetlomodra, 50 gr. na 25 pf. ultramarin, 60 gr. na 30 pf. olivna, 80 gr. na 40 pf. rdečevijoličasta, 1 zlot na 50 pf. temnozeleno, 2 zl. na 100 pf. oker in črna. Za kasneje pa je poštna uprava obljubila posebne poljske znamke.

ziblejo tajinstveno med njimi, kakor zli duhovi.

»Saj da bi ne bilo tako mrzlo in tako gladko,« reče Milan svojemu tovarišu.

Milan je bil še mlad. Doma je bila kopicca otrok. Da bi ne bil domačim v napolje, je odšel iskat službe in jo dobil. Njegove roke so vihetele kramp na prog in to delo je opravljal iz dneva v dan. Ni mu ugajalo naporno in monotono delo, a ko se je spomnil na domače, so njegove roke še trdneje prijele za kramp, njegovo telo se je še bolj upognilo k pragom. Koncem meseca je dobil plačo. Malenkostna je bila, tako malenkostna, da jo je skrivil v pesti.

»To naj bo za ves moj trud?« Spomnil se je na očeta, na bolno mater, na brate in sestre in bridko mu je bilo pri srcu.

Takega ga je dobil nadzornik proge. Tih je stopil k njemu, po očetovsko nastopil roko na njegovo ramo in se zazrl v njegov mladi, lepi in malce shujšani obraz.

»Gospod Milan Bebec, jutri nastopite službo na tovornem vlaku kot sprevednik.«

Njegove oči so zastrmele vanj, kakor da ne morejo verjeti. Z veselim obrazom je segel nadzorniku v roko. Minila ga je žalost, ki mu je malo prej stiskala srce, vanj pa sta se razlili sreča in up na lep-

šo bodočnost.

Danes je prvič v tej službi. Ni še vreden tega težkega in napornega dela. Komaj prehitava vagona, ki z vso silo udarjajo ob druge, a obenem poje mrzel veter svojo pesem in ga stresla do kosti. V daljavi, kakor v omotici, zagleda novo vrsto vagonov, ki se premikajo proti njemu. Vedno bolj počasi se približujejo in zopet oddaljujejo. Pred njim se pojavi slika očeta in matere. Oba sta stara in zgrbljena ter hodita po strmi poti. Njun korak je trden in težek. Počasi gresta in izgineta za gozdom, ki postaja vedno večji in temnejši. Zdajci se zdrzne. Pred seboj zagleda vagon, hoče se mu umakniti, a mu zdrsne, da pada v temo, globoko in neprodorno...

Zelezna kolesa vagonov so zapela Milanu mrtvaško pesem. Ko so ga privlekli izpod njih vsega okrvavljenega, je bil njegov obraz jasen, na njegovih ustnicah je bil rahel smehljaj, kakor takrat, ko je stopil k njemu nadzornik proge in mu vlil upanje na boljše dni.

Libela ima 40.000 oči. Vsako od dvoje očes, ki ga vidimo, sestoji od 20.000 očesc.

Bivanje v topli sobi otežkoča dihanje, istočasno pa znatno povečava telesno toplotino.

Moj mali

VLADKO KOS

Mihec je vstal in se tipajoc pomikal naprej po črnem rovu. Bog ve, koliko krat se je opotekel po vlažnih tleh. Splasila ga je miš, ki je hušknila mimo, ali truma netopirjev, ki so se zaletavali v obokane stene. Od zgoraj je kapljala voda, v vsem rovu pa je bilo mrzlo od vlage. Nič ni vedel, kako dolgo se je plazil, ko je znenada pred njim zasvetila luč. Zasketelo ga je v oči, da je prestrašen postal. Zasišal je pridušene glasove. Tih, kolikor je le mogel, se je primaknil bliže.

Sredi rova so sedeli trije možje, dva sta bila strašno črna v obrazu, tretji pa je bil — Mihec skoraj ni hotel verjeti — Franc, ki so ga v tovarni odpustili, kar je kradel. Obrazi možakarjev so bili še strašnejši v soju in sencah svetilke. Franc je govoril: »Torej, ti Joža priđeš s krampom. Janž prineseš lestvo, jaz

vitrih!«

»Njegova hiša je zraven tovarne?« vpraša maskiranec na levi.

»Ne, saj veš, kje stanuje Marini, tovarnar!« Oni na desni je nato vprašal: »Blagajna praviš, da je pri spalnici?«

Franc se je pri tem namrdnil: »Mar naj jemljem tam, kjer ne morem?! Sicer pa se ne boj, denar si pravično razdelimo! Torej, ob dvanajstih pred tovarno!«

Možje so se dvignili, pogasili luči in izginili v rovu. Nekaj časa so še pljuskali njihovi koraki po vodi, potem pa je zavladala znova tišina.

Mihec je mislil da sanja. Znova ga je prevzel strah pred nečim neznanim, strašnim. Ubijati hočejo! Ropati!

Skozi možgane se mu je vrinila misel, ki se je je za hip razveselil. Ali ni Marini tisti mož, ki ima veliko tovarno in ki noče več očku dati denarja, da bi imeli kaj jesti? Mihec se za hip razveselil in srce mu objame sladka misel na maščevanje. Njega bodo ubili, kaznovali za ta greh! Toda, kaj bo potem očka? In mamica?

Zimsko veselje

V decembrski noči so oblaki zakrili mesec, ki se je tajinstveno zibal nad tihim vasico, ki je imela komaj nekaj koč. Samo nekaj hiš je bilo zidanih. Lahne bele zvezdice so začele padati z neba in pokrile tihno pokrajino. Tu in tam je zatutil lačen pes. Pričelo se je daniti, tudi snežilo ni več tako močno.

Otroci so se počasi prebujali in zehali. Mali Jožek je skočil pokonci in pogledal skozi okno. Veselo je vzkliknil:

»Tonček, samo za trenutek poglej skozi okno! Vse je belo! Sneg, sneg, sneg...!«

Otroci so stali pri oknu na pol oblečeni. Lizika je stopila celo na stol, da bi bolje videla. Govorila je bolj sama sebi kakor pa bratcem:

»Zopet se bomo lahko sankali. Če se bomo le smeli?«

Tonček, ki je hodil v tretji razred ljudske šole, jo je potolažil:

»Nič se ne boj, Lizika, mama mi je zadnjič rekla, da se bom lahko sankal; ker so me v šoli pohvalili. Tudi vama bo dovolila.«

Vsi zadovoljni so stekli v kuhinjo in se oblekli v nekaj minutah. Mati jim ni branila, saj je vedela, da je bila prav takšna, ko je bila še mala deklica. Otroci

so hitro pozajtrkovali in odšli na travnik, nad katerim se je vzpenjal hriček. Večkrat so sani same pridrale v dolino, z njimi pa se je privabila po snegu Lizika. Jožeku se ni godilo nič bolje.

Kmalu pa je začel Jožek tarnati:

»Tonček, pojdimo domov, mene tak zebe v noge.«

»Mene tudi,« je hitela Lizika.

Tonček se je nekaj časa obotavljal, toda ko se je še nekajkrat prekobalil v sneg, kakor je bil dolg in širok, je rad volje odšel domov. Franja Kumerec.

Materam

EDGAR LUPSA

Iz mraka zadnjih dni, sem pesem slišal, ki je pozabiti ne morem. O naših materah, ki veselo več ne bodo, če nas zagnil čas bo v mrak kot brate s severa. Vam, tužnim materam, veselje dano več ne bo.

Puščava Sahara zavzema 5800 kvadratnih kilometrov prostornine.

Stršlo ga je, v njegovi dobri glavi se je posvetilo: rešil bom očko!

Prevzel od veselja je pozabil na mraz, na podgane in miši... Vstal je in niti, kar je mogel, po kanalu. Če so oni prišli iz te luknje, bo tudi on! Kmalu se je rov končal...

Gospod Martini sedi v mehkem nastljanju in kadi. Prijetna toplota veje iz kamina, njegov priletan obraz leze v gube. Tovarnar je zadovoljen. Kaj bi ne bil! Kupčija čvete že zaradi vojne, navijanja cen uspeva, blagajna bo polna do vrha... Potem, no, potem bo najlepša in najvarnejša pot v Svico.

Iz teh misli ga je nenadoma vzdramilo močno trkanje na vrata. Skoraj ni mogel verjeti. Ob tej pozni uri?

Odprl je vrata in — obstal... Pred njim se je tresel od mraza majhen deček, raztrgan in ves krvav po licu.

Mihec je komaj dahnil vanj: »Gospoda hočejo ubiti nočoj o polnoči...« Dalje ni mogel več, prekmalu se je zgrudil.

Nič ni videl prebledeloga gospoda, ki ga je dvignil in odnesel v sobo, nato mrzlo no poklical policijo in se razburjen sklanjal nad dečkom. Čez lice pa so mu polezle solze, njegovo srce je postalo mehko...

Tisto noč so ujeli pri tovarnarju zločince. Drugo jutro je bil Mihec spet doma. Bolehal je od mraza tiste strašne noči. Ob njegovi postelji je sedela mamica, imela je čez čelo prevezan bel trak, potem je bil tu še očka, ki ni nič več pil — saj takrat ga je opijanal Fronc, da bi mislili potem, da je on ubil tovarnarja, ker ga je odpustil. Zdaj očka spet služi in ima večjo plačo, tako da bo zdaj spet lepo pri njih. In čisto pride k njim tovarnar Martini, z njim pa zdravnik z belo brado. Tako je dober.

Ko bo Mihec ozdravel, ga bo tovarnar vzel s seboj na počitnice v Svico.

»Moj mali...« mu vedno reče.

K O N E C.

Zanimivosti

Francoski in angleški duh v sedanji vojni

„Dobili bomo krepko vero svojih očetov, ki nas je napravila to, kar smo...“

Angleški publicist Harold Nicolson je napisal v „The New York Magazine“ zanimiva razpravljanja o francoskem in angleškem duhu v sedanji vojni. Med drugim pravi:

„Mi smo tako zaslepljeni s sijajem francoske meščanske kulture, da pozabljamo, da je jedro francoske nacije vaško in ne meščansko. Francoski kmet, delaven, varčen, uporen in krepko povezan s svojo zemljo, je pravi tip francoskega značaja. Francozi so individualisti v vsem, razen v patriotizmu. V nevarnih trenutkih zedinjuje ta lastnost vse Francoze.“

Sodobni Francozi ne težijo po osvajanjih in slavi. Njihova mrznja do vojne je prav tako velika kakor pri Angležih. Kakor Angleži si pa tudi Francozi strastno žele nov red življenja na svetu. Kadar kdo napade njihovo državo, so pripravljene žrtvovati zanjo brez pomisleka svoje premoženje in življenje. Angleži ne sumijo v vztrajnost francoskega duha, dokler bodo ti občutili, da jim preti nevarnost pred navalom tujca. Oni se ne bore za tujo stvar, dokler niso prepričani, da gre res tudi za njih lastne interese. Ne smemo pozabiti, pravi avtor, da so Francozi najhrabrejša rasa na svetu.

V Angliji je lahko opaziti veliko nasprotje med duhom 1914 in zdaj. Leta 1914 so šli Angleži v vojno kakor v vsak drug boj. Lahkomiselno so verovali, da bo šel posel od rok, kakor vsak drug. Profesionalna vojska se bo pač borila onstran Kanala, mornarica branila Britanske otoke in mir, ki bo prišel, bo prinesel sadove za najmanj sto let...

Danes teh občutkov ni več. Angleži se zavedajo, da bo ta vojna pomenila za mnoge boj do finančne izčrpanosti, propasti. Znano jim je, da bodo vpleteni v vojno tudi nevojaki, da bodo bombardirana cela mesta, žena in deca pobijana in da se bo beda razširila po vsej državi. Trenutki bodo, ko bo zmaga zelo daleč od uresničenja, od eventualnega miru ne bo pričakovati materialnih koristi.

Toda, nadaljuje avtor, Angleži se dobro zavedajo, da če zmaga Hitler ali Stalin, da bodo izgubili ne samo svoja posestva in bogastvo nego tudi avtoriteto v mednarodni politiki. Izgubljena bo svoboda in neodvisnost ter vse, kar je človek hotel pridobiti. Zato so morali storiti, kar so storili.

Velika Britanija se je zagnila v črno plašč, življenje je pomračeno, izpreme-

rjeno. Mene veseli, da je tako, pravi avtor. Mnogi, ki nas ne poznajo, vidijo v tej tugi slabost. Jaz nasprotno vidim v tem, da se iz preziranja dviga močan duh, močnejši kakor je bil oni leta 1914. Vidim odločnost, upornost in vzdržljivost. Zdaj vemo, zakaj se je vredno bojevati, zakaj ne. Ponovno bomo dobili krepko vero svojih očetov, ki nas je napravila to, kar smo...“

Angleži korakajo v Maginotovo črto

Angleška ekspedicijska vojska na francoskem bojišču šteje bližje 300.000 mož. Po odmoru v frontnem zaledju, kjer je francosko prebivalstvo in angleške Tomyje prijazno sprejelo, so odšle angleške čete v prednje postojanje. Zavezane so severni del Maginotove črte, vojaki se niso mogli načrtovati in napravnim, ki prišajo o velikem uspehu francoske gradbene tehnike.



„Moja postava je gibka kakor vrbina šiba...“

Včasih čitamo v »Večerniku« zanimive ženitbene ponudbe, kjer se iščejo sorodna srca, da bi si spletla po nepoznanstvu tilo zakonsko srečo. Se originalnejši, vprav pesniški so včasih oglasi, ki jih prinašajo veliki japonski listi. Tako je bilo nedavno čitati v tokijskem dnevniku ženitbeno ponudbo neke koprneče geješe takole:

»Lepa žena sem, glavo mi ovijajo valoviti lasje kakor nežen oblak. Moja postava je gibka kakor vrbina šiba na vetru, moj obraz je sladek in svetel kakor svileni odraz cvetja. Premožna sem dovolj, da bi lahko srečno in zadovoljno živela s svojim bodočim možem. Če najdem plemenitega gospoda, ki je živahen, bogat, izobražen in dobrega ponašanja, se bom združila z njim in kasneje bom srečna, če bom delila z njim večni mir, o čemer bo jasno pričal rožnati marmorni spomenik na grobu...«

Pobeg psa iz frontne službe

Pariška policija je pred dnevi ujela štiri-vojnega dezerterja francoske »pasje vojske«, španjela Boya, ki je pripadal vojski 10.000 živali, določenih za frontno sanitetno službo. Hrepenenje po gospodarju je prisililo psa, da je pobegnil od svoje čete v Pariz. Z ranjenimi tacami in vsa sestradanega ga je našel neki stražnik na bulvarju in odvedel na stražnico. Njegov gospodar, cirkuški artist Maurice Houcké, ga je dal vojski na razpolago, ker je imel zelo dober von in bi lahko pomagal na sledi za ranjenci ali sovražnim patruljami. Toda Boy je uporabil svoj dober nos za beg s fronte v mirnejše zaledje, kjer ni grmenja topov. Zdaj se bo opomogel od dolge poti, na kar ga bodo spet poslali v Maginotovo utrjeno črto.

Kako so se češki fašisti prilagodili

Iz Prage prinaša »Neue Zürcher Zeitung« in po njej novosadski »Dan« naslednje poročilo:

Češki nacionalni labor, ki se je ustanovil jeseni pod vodstvom Jana Risa, je dobil 9. t. m. tretjič dovoljenje za svoj zbor. Ostalim skupinam je prepovedano javno udeleževanje.

Zborovanje je bilo v največji praški dvorani in mu je prisostvovalo blizu 2500 ljudi. Govorila sta vodja Ris in bivši čsr. general Konopasek, ki je ostro kritiziral delovanje dr. Beneša in Jana Masaryka, očitajoč jima, da

delujeta skupaj z Zidi, prostozidarji in rotarji ter da sta odgovorna za okupacijo Češkoslovaške po nemških četah. Njima sta tudi očitala, da sta kriva dogodkov 29. oktobra 1939 in streljanja devetih studentov 12. novembra. Konopasek je celo trdil, da je bil Masaryk prav za prav Zid, ki je češko ime dobil od svojega očima.

Češki fašisti se po tem zboru nadejajo, da bodo dobili dovoljenje za zakonito udeleževanje, kar bi naj še povečalo njih akcijo proti češki vladi in poglubilo sodelovanje z nemškimi oblastmi.

Trapistovski menih na francoski fronti

Med prvimi francoskimi pešci, ki so ob mobilizaciji pohiteli na fronto in bili odlikovani s častnim vojnim križcem, je bil tudi mlad podčastnik, Decupper, menih. Pater je član najstrožjega redovniškega reda, ki so primorani k molčečnosti, trapistov. Ob začetku vojne se je prijavil prostovoljno za fronto, opat ga je razrešil prisega. Dva tedna po začetku sovražnosti, 18. septembra, je redovnik prejel za junaško ponašanje vojno odlikova-

nje. Ranjen je moral v bolnišnico, kjer so mu obvezali raztrgano nogo. Pregled je ugotovil, da je noga tako poškodovana, da podčastnik ne bo mogel več na fronto. Redovnik se je po ozdravljenju vrnil v svoj samostan, kjer bo poslej molčeči menih nosil na svojih prsih rdeči trak Častne legije in zlato kolajno vojneega križca kot znak požrtvovalnosti za domovino.

Podmorniški napad za Napoleona

Prvi napad s podmornico je bil izvršen že l. 1812, ko je Napoleon ukazal popolno blokado Anglije. Tedaj je bila ob vhodu v luko New London zasidrana angleška vojna ladja »Ramillies«. Nekega večera je opazila straža, da se bliža čuden predmet, ki je le deloma molen iz vode. Zbudili so posadko, ki pa tudi ni mogla dognati, za kaj gre.

Mornarju so rekli, da sanja, da je preveč pogledal v steklenico žganja. Toda kmalu nato se je skrivnostni predmet spet pokazal

bliže ladji. Kapitan je uganil, da tu nekaj ni v redu. Ukazal je dvigniti sidra in odpluti na varnejše mesto. Kasneje so ugotovili, da se je primitivna predhodnica današnjih podmornic skušala približati ladji in jo potopiti na ta način, da bi izvrtili veliko luknjo, dali vanjo eksploziv in ladjo potopili. Vojni brod »Ramillies« se je imel samo preudarnosti kapitana zahvaliti, da je ušel prvemu britanskemu podmorniškemu napadu.

Vobrambo vo njih ladij pred letali

Vojne ladje so v sedanji vojni izpostavljene mnogo večjim nevarnostim kakor v 1914-1918. Bombardiranja iz letal dominirajo tudi nad morjem in so najnevarnejši. Vojne ladje so v sedanji vojni izpostavljene mnogo večjim nevarnostim kakor v 1914-1918. Bombardiranja iz letal dominirajo tudi nad morjem in so najnevarnejši. Vojne ladje so v sedanji vojni izpostavljene mnogo večjim nevarnostim kakor v 1914-1918. Bombardiranja iz letal dominirajo tudi nad morjem in so najnevarnejši.

Zakonska sreča je loterijski dobiček

Tako menijo izkušeni ljudje, ki so v svojih poklicih dobili mnogo vpogledov v zakulisno življenje zakoncev. Več ameriških univerz je zbiralo statistiko zakonske sreče ter so v ta namen v sedmih letih zasledovali 526 zakonskih parov tako rekoč do vseh intimnih odnošajev. Rezultat opazovanj je pokazal, da se ženske mnogo hitreje prilagode novemu stanju kakor moški. Posebno žene, ki so se pred zakonom udeleževale v poklicih, so se izkazale kot prilagodljivi zakonci.

Glavni razlog za nezadovoljstvo v zakonu je bilo finančno vprašanje. Kjer so bili spori zaradi gospodinjinskih proračunov, je bilo 59 odst. zakoncev »zelo nesrečnih«, le 1 odst. »srečen«, pa »zelo srečen«. Nasprotno je bilo v zakonih, kjer ni bilo denarne zadrege, 61 odst. parov »zelo srečnih«, le 3 odst. »zelo nesrečnih«.

Uradni izkaz ameriških sodišč za l. 1939 je pokazal, da so ženske napravile manj prestopkov kakor moški, toda med težjimi zločinci je bilo več žensk. Med aretiranci je bilo le 11 moških morilcev, žensk pa 16. Zaradi telesne poškodbe je bilo med 1000 moškimi 55, med 1000 ženskami pa 66 prestopkov.

Dežniki in kopalna kad — prepovedana!

Če odpre kdo ob dežju v New Yorku svoj dežnik, mora paziti, če je v bližini kak konj. Seveda ni žival tako plašljiva, davno se je že navadila na velemestni dirindaj, toda vsak stražnik ima pravico človeka, ki odpre dežnik pred konjem, aretirati. Star zakon New Yorka izhaja namreč že od takrat, ko so bili konji v mestu zelo plašljivi.

V Virginiji imajo v svojih uredbah tudi smešno določbo, da smejo ljudje uporabljati kopalnice samo izven hiš! Zakon je star, ko so se prebivalci nižjih nadstropij še bali, da bi voda pri kopaanju v višjih nadstropjih vdrila skozi strop in zalila pohištvo. Tedaj še niso imeli vodne napeljave po domovih. Zakonodajalci so v pomirjenje odločili, da morajo biti kopalne kadi le na dvoriščih. Seveda, zdaj ko so v hiši vodovodi, se ljudje ne morejo na prostem izpostavljati radovednežem v kadeh. Postavili so jih v hiše, toda gospodar se še vedno lahko sklicuje na zakon, če hoče biti hudoben...

Kjer so ženske v večini

V splošnem je v večini dežel sveta več žensk kakor moških. Na Kitajskem odpade na 1000 moških 1130 žensk, v Rusiji 1103, v Angleskem 1080, v Franciji 1071, Nemčiji 1058, Turčiji 1036.

V Zedinjenih državah pa pride na 1000 moških le 976 žensk, mnogo manj kakor moških je žensk tudi na Irskem, v Bolgariji, na Japonskem, predvsem pa na Kubi, kjer pride na 1000 moških le 888 žensk. V takšnih okoliščinah se ni bati, da bi Kubanka ostala neporočena. Domačinke so s prevelikim številom žensk zelo zadovoljne, zato gledajo po strani vsako priseljenko, ker jim kvari dobre izgledje za bodočnost... Naravno je tudi, da so kubanski kavalirji res viteški do nečnega spola, da se mu ne zamerijo, ker se lahko primeri, da ostanejo za vse življenje v ljubezni prikrajšani... Na Kubi je 68 odst. belcev, ostali so črni in mešanci. V mestu Habana so si moški in ženske v ravnotežju.

V letu 1643 je oblegal polkovnik Saint Preuil mesto Arras. Poklical je predse kapitana Courcellesa in mu dejal:

— Zvest in najhrabrejši častnik ste! Gre za neko nalogo in če jo izpolnite, boste napravili lepo kariero. Preoblekli se boste v preprostega kmeta ter odšli prodajat jabolka v Arras. Tam boste napravili nalašč preprič in sunili kogar koli v rebra. Obsodili vas bodo na vešala. Kakor veste, obešajo vsakega obsojenca zunaj mestnega zidovja. Računam s tem in blizu vrat bom napravil zasedo. Čakal bom z izbranimi vojaki na skrivnem, ko bo prišel sodni dvor z občinstvom pred zidovje. In ko bodo ljudje najbolj zaverovani v dejanje, jih bomo napadli, vrli v mesto, še prej pa seveda rešili tudi vas. Kaj pravite k mojemu načrtu?

— Je iz zelo preprostega polkovnik! Toda, ali stvo z bavarskim kraljem Ludvikom, ki mu je omogočil povratek v domovino.



— Ali si opazil, da je bila šunka skušana v vinu?

— Ja, zdi se mi, da je imel cvileček pikanten okus po svinjini.



— Kadar se spravi dimnikar loviti muhe.

Sport

Kolesarski sport in njega reorganizacija

Iz Slovenjega Grada smo prejeli sledeči dopis, ki ga v celoti objavljamo:

Po sklepu kolesarske zveze bi se morali tekom tega meseca vršiti občni zbori podzvez, česar pa nekatere podzveze ne nameravajo storiti, kar se vidi iz tega, da je na primer Koroška kolesarska podzveza sklicala občni zbor za 4. februar. Ne ve se, kje leži vzrok, da je Koroška kolesarska podzveza, katere sedež je v Slovenjem Gradcu, odpovedala pokornosti, menda je glavni vzrok v tem, ker menijo, da bo težko polagati račune za nestorjeno delo. Podzveza namreč ni priredila niti obveznega prvenstva podzveze niti nobenemu svojemu dirkaču omogočila nastop na težjih dirkah. Podzveza je delovala in delala samo do proslave znanega sportnika, po proslavi pa je delo zaspalo. Kolesarji so izgubili ves ugled pri občinstvu, to pa po zaslugi nekaterih ljudi, ki so s proslavami silili sebe v ospredje, ne menec se za podzvezo.

Isti naj se podzveza razpusti in klubi

priljučijo Mariborski kolesarski podzvezi, o tem bo sklepal občni zbor, ker ne vemo, čemu je potrebna podzveza, ki se sestoji iz klubov na papirju, kateri v resnici ne obstajajo. Če pa podzveza ostane, bo potrebno reorganizirati kolesarski sport in izključiti vse samovoljneže.

Kolesarji KKP, čaka Vas težka naloga v tekočem letu. Težko bo dvignili kolesarski sport na ono višino, na kateri je bil popreje, a z odpravo proslav ter s prirejanjem dirk, na katerih bodo nastopali naši rekorderji: Gregoriča, Grabec, Planinček, se nam bo tudi to posrečilo. Zopet Vas bo čakalo občinstvo ob cestah ter vam prirejalo ovacije, kakor je to bilo ob začetku. Sportniki, 4. februar naj bo mejnik v našem kolesarskem sportu, s tem dnevom naj se na novo začne delo za njegov podvig, nikoli več pa ne za čast in slavo podincev. Celota vse, poedinec nič, to naj vam bo geslo v novi sezoni.

Nezdrav spor v hokejskem sportu

Pred dnevi je presenetila sportno javnost vest, da je kapetan VDZ določil za Ga-Pa hokejsko reprezentanco, ki nikakor ne predstavlja naše hokejske elite ter le slabi moštvo hokejskega državnega prvaka Ilirije, mesto da bi ga ojačila. Prav tako so ljubljanski sportni krogi obsodili kot nepremišljen sklep, da naj bi bil taktični vodja moštva Zagrebčan, ki svoji nalogi prej ko slej ni dorasel. Zlasti čuden vtiš pa je napravila okolnost, da se je naenkrat pojavil zvezin kapetan, ki ga pravila doslej niso predvidevala. Sedaj pa javljajo zagrebške vesti, da je banska oblast banovine Hrvatske potrdila pravila VDZ, ki predvidevajo tudi funkcijo kapetana. SK Ilirija je le klub, do čim Sloveska drsalska zveza ne obstaja, Ilirija pa kot slovenski klub zopet ne

more biti podrejena hrvatski nacionalni zvezi, vsaj na podlagi načel reorganizacije našega sporta ne. Ker se medtem tudi v sestavi določene reprezentance ni nič izpremenilo, kar bi ublažilo upravičeno razburjenje v krogih državnega prvaka, ker na drugi strani pri takih prilikah ni izgledov za častni nastop naših hokejistov v močni mednarodni konkurenci in ker končno Ilirija zase ne smatra za obvezne sklepe vrhovne organizacije, ki združuje nacionalne zveze, ne pa posamezne klube, postaja vedno verjetnejše, da Ilirija svojih hokejistov za tako reprezentanco sploh ne bo dala na razpolago ter bo predlagala, da naj se v interesu ugleda jugoslovanskega sporta odpove sodelovanje naših hokejistov na tekmovanju v Ga-Pa.

Smuški tek tudi za dame

SSK Maraton bo poleg smuškega teka za senjorje in juniorje priredil tudi posebno konkurenco za dame, ako se jih bo do starta ob 10. dovolj prijavilo.

Moška konkurenca se bo precej pojačila še radi tega, ker bosta startala med nekaterimi na novo prijavljenimi se tudi članica ISSK Maribora Šubic in Stante, ki sta sicer prijavljena za državno prvenstvo v klasični kombinaciji, a se bosta še tekom današnjega dneva vrnila.

HRVATSKA : SVICA 2. APRILA

Po daljšem bivanju predsednika Švicarske nogometne zveze v Zagrebu se sedaj javlja prvi praktični nasledek v obliki zaključka mednarodne nogometne tekme Hrvatska-Svica, ki se bo odigrala 2. aprila v Zagrebu. VNZ je tekmo že odobrila, za sojenje tekme bo HNŽ predlagala italijanskega ali dunajskega sodnika.

MEDNARODNI NOGOMET 1940

Kljub vojnim dogodkom je FIFA vendarle prejela večje število prijav mednarodnih nogometnih tekem v letu 1940. Za enkrat so predvidena sledeča srečanja: 21. jan. Luksemburg-Belgija II, v Luksemburgu, 28. jan. Francija-Portugal-

ska v Parizu, 4. febr. Belgija-Nizozemska v Bruxellesu, 11. febr. Francija-Anglija v Parizu, 3. marca Italija-Svica v Torinu in Nizozemska-Belgija v Anversu, 31. marca Romunija-Jugoslavija v Bukarešti in Madžarska-Svica v Budimpešti, 11. aprila Italija-Romunija v Rimu, 21. aprila Nizozemska-Belgija v Amsterdamu, 5. maja Italija-Nemčija v Milanu, 19. maja Svica-Belgija v Lausanni, 16. junija Švedska-Danska v Stockholmu, 17. sept. Norveška-Danska v Oslu, 6. okt. Švedska-Norveška v Stockholmu, 20. okt. Danska-Svedska v Kjevenhavnu, 10. nov. Italija-Madžarska v Rimu.

TROBOJ ITALIJA-MADŽARSKA-JUGOSLAVIJA MESTO DAVISOVEGA CUPA

Iz Milana se je vrnil predsednik JYZ dr. Čop, ki je tamkaj sodeloval na konferenci zastopnikov italijanskega, madžarskega in našega teniskega sporta. Naša zveza je namreč z ozirom na to, da letos odpade tekmovanje za Davisov pokal, predlagala, da navedene zveze odigrajo troboj po sistemu za Davisov cup. Italijanski delegat je predlagal, da se igra po sistemu za Mitropa cup, to je s po 4 igralci na vsaki strani. Tekmovanje najbi trajalo po italijanskem predlogu tri leta, tako da bi se finalne igre odigrale na svetovni razstavi v Rimu l. 1942.

Predsednik naše zveze brez posvelovanja z odborom ni hotel dati nikakih obveznih izjav, izgleda pa, da bo naša zveza, ki ima v finančnem pogledu slabe izkušnje z Mitropa cupom, vztrajala na odigranju po sistemu za Davisov cup, ker se na ta način zmanjšajo stroški ter dvigne interes med občinstvom.

Naša teniška zveza bo zavzela dokončno stališče v tem vprašanju na svoji prihodnji seji. Za enkrat ni toliko važno vprašanje sistema tekmovanja kakor dejstvo, da bo mesto Davisovega cupa ta nova konkurenca nekoliko poživila mrtvilo teniške sezone, ki bi sicer nastopila.

s SK Ljubljana je najela novega trenerja za svoje ligaško moštvo, Hansa Blocha, ki je svoj čas treniral beograjski BASK.

s Državno prvenstvo v umetnem drsanju na ledu bo danes in jutri v Ljubljani na drsališču SK Ilirije, ki je tudi prireditelj konkurence.

s Prvo tekmo za počinavski pokal bosta odigrali Jugoslavija in Romunija 31. marca v Bukarešti. Isti dan bosta nastopila v Beogradu B teama obeh držav, v predtekmi v Bukarešti pa juniorski reprezentanci.

s Občni zbor Vrhovne nogometne zveze bo 28. januarja v Beogradu.

s Vrhovna nogometna zveza razpolaga s 300.000 din. Ker sme imeti v blagajni le 200.000, bo 100.000 razdeljenih med tri nacionalne zveze po ključu 7:4:1, tako da dobi srbska 57.000, hrvatska 35.000, slovenska pa 8.000 dinarjev.

s Predstavniki FIFA so na zasedanju v Genovi sklenili, da se ustanovi provizoričen mednarodni odbor za pravila nogometne igre, ker je v sedanjih razmerah pretežno vzdrževati potreben kontakt z angleškim International Boardom.

s Belgijska nogometna zveza je zabranila doma vse tekme z državami, ki so v vojni, ni pa zabranila gostovanja svojih moštev v teh državah.

s Italijanska hokejska reprezentanca je po porazu proti Švici, o katerem smo poročali, nastopila v Baslu proti EHC Basel kot reprezentanca Milana (ter zmaga s 3:0 (1:0, 2:0, 0:0).

Smušarska poročila

(„Futnik“, Maribor, 20. januarja)

Sv. Trije kraji: —11 C, zelo oblačno, mirno, 35 cm pršica na podlagi 10 cm sankališče zelo dobro, snežne razmere ne čestli zelo dobre.

Ruška koča — Sokolski dom: —17 C, pooblačeno, vetrovno, 40 cm pršica na podlagi 15 cm.

Rišnica na Pohorju: —13 C, visoka megla, mirno, 30 cm pršica na podlagi 12 cm.

Senjorjev dom: —20 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 30 cm pršica na podlagi 30 cm.

Kotlje — Rimski vrelci: —13 C, pooblačeno, mirno, 25 cm pršica na podlagi 10 cm.

Peca: —13 C, pooblačeno, mirno, 40 cm pršica na podlagi 50 cm. Smuka povsod odlična!

Reven kopač odkril zlato žilo

15 MILLIJONOV JE NOSIL S SEBOJ, A NI DOBIL PRENOČIŠČA

Srečnej Thomas Mc Dermotta je zivotaril z ženo in štiriletno hčerko pri nekem zapuščenem zlatem rudniku ter uporno iskal zlati prah. Končno pa je bil njegov trud kronan z uspehom. V Nevada v bližini Las Vegasa je odkril plast kvarca z zlato žilo. Siromak pa ni imel niti počene pare, da bi mogel plačati vlak do Chicaga, kjer bi kvarc pregledali. Zato je naložil kvarc v vrečo, jo vrgel na pleča in mahnil peš v Chicago.

V Illinoisu ga je v Galvi dohitel neki avtomobilist, se ga usmili ter mu ponudil sedež v vozu. Tako se je kasno zvečer pripeljal v Chicago. Ker ni imel de-

narja, je hotel dati v prenočišču lastniku kos kvarca z zlato žilo, vendar pa lastnik kvarca, ki je bil pozneje ocenjen na 50 dolarjev, ni hotel vzeti. Thomasu Mc Dermottu ni preostalo drugega, kakor da se je zavlekel v park ter prespal noč na klopi. Dobil ga je stražnik, kateremu je objasnil svoj slučaj, nakar mu je stražnik poiskal prenočišče. Ko se je naslednjo jutro oglasil v nekem znanem rudarskem podjetju ter predložil kvarc, je padel skoraj v nezavest, ko je izvedel, da je prinesel v Chicago celo zlato žilo, ki je bila vredna 300.000 dolarjev ali okrog 15 milijonov dinarjev.

„Zakoni na oko“ neveljavni

ŠVICARSKO ZVEZNO SODIŠČE PROGLASILO ŠPEKULATIVNE »ZAKONE NA OKO« ZA NEVELJAVNE

Biti švicarski državljani, to je želja marsikaterega zemljana, zlasti onih, ki bi radi bili z vsem svojim bogastvom lepo na varnem in brez skrbi. Zadnja leta se je razpasla v Švici navada tako zvanih »zakonov na oko«, ki so jih sklepale razne emigrantke in emigranti. Švica je na ta način dobila precej novih državljanov in državljanek. Ker pa je sodišče po svojih organih ugotovilo, da so bili to zgolj zakoni špekulativnega značaja ter da zakonska druga sploh ne živita v skupnem življenju, je izšla sedaj uredba, ki tako sklenjenih zakonov ne prizna. Na ta način je in ho še izgubilo precej emigrantov švicarsko državljanstvo.

Benedetto Croce, veliki italijanski filozof, je imel zelo velik apetit. Na nekem obedu, ko je še zmerom nosil zalogaje v usta, ga je sosed tronečno vprašal:

— Nisem mislil, da tudi filozofi tako radi jedo.

— Kaj mislite, da je narava ustvarila dobre stvari samo za bedake? se je odrezal filozof.

Učitelj razlaga v šoli, da je zelo nevarno poljubljati živali, ker se s tem prenašajo bolezni. Ali mi lahko kdo pove primer? vpraša učence.

— Da, gospod učitelj. Moja teta Liza je zmeraj poljubljala svojega papagaja!

— No, in?

— Dobila je papagajevo bolezen.

Prodal sem Prekmurje

Miško Kranjec

Ker je slovensko časopisje toliko poročalo o tej stvari, ker se je oglašil tudi že del slovenskokrajinskega časopisja in ker je že tudi prosvetno društvo v Dol. Lendavi najodločneje protestiralo proti takim mojim zlohotnim podvigom, mi ne preostane nič drugega, kakor da pojasnim, kako je do tega prišlo; kajti spreminiti se ne da prav nič: Prekmurje, ta lepa slovenska pokrajina, je dokončno prodana. Prodal sem jo pa jaz, slovenski književnik.

Torej k stvari.

Leta 1938 so bile znane decembrske volitve, pri katerih sem mislil zmagati. Ker pa je vse tako kazalo, da nimam zupanja naroda, sem se razjezil in sklenil, da Prekmurje enostavno prodam. Poslal sem torej svoje zastopnike k budimpeštanski vladi, naj bi z njo navezali stike in namignili, da sem voljan pod določenimi pogoji prodati Prekmurje. Nekaj dni nato se je pojavila v Veliki Pofani tajna mislija, ki jo je poslala budimpeštanska vlada, naj sklene pogodbo.

Pogajanja niso trajala dolgo in se zaključila z naslednjo pogodbo:

1. Miško Kranjec se obveže, da izročil

Prekmurje madžarskim oblastem takoj, kakor hitro te prestopijo mejo.

2. Madžarske čete izvršijo okupacijo Prekmurja, M. Kranjec pa doseže, da veljale priznajo to okupacijo.

Podrobnejša pojasnila so določala naslednje: izgon vsega duhovništva, podedejo se vse cerkve, cerkvena posestva se razlaste, prav tako veleposestva, revežem se odvzame zemlja; vse to preide v popolno last M. Kranjca, ki mu madžarska vlada prizna plemiški naslov.

Pogodba je bila ratificirana v Budimpešti in v Veliki Polani. O pogodbi je poročal v slovenskem časopisju znani romanopisec M. B.—c. Primorežčan pa se je najbolj ob vsem tem g. Pečnik.

Zakaj Madžari niso zasedli Prekmurja, mi je neznano; nekateri trdijo, da pogodbe veljale niso priznale; verjetneje pa je, da jih je od tega odvračil g. Peternel, ki je pravočasno izvedel za premikanje madžarskih čet in to sporočil na merodajno mesto. Najbolj oškodovan sem ostal jaz, izgubil pa sem celo svoj politični in mednarodni kredit in težko, da bi se še našla kaka država, ki bi skle-

pala z menoj podobno pogodbo, ne izvzemi niti Rusije, ki je v tem pogledu najbolj nepredvidna. Povrh vsega pa je začel še g. Pečnik dvomiti v mojo politično moč in to me najbolj boli.

Ker sem ostal na cedilu s svojim Prekmurjem, sem se začel ozirati po novih kupcih, ki bi bili še tako otročji, da bi z menoj kupčevali. V svetu jih nisem našel, našel pa sem jih doma in sicer v Zagrebu. Da, kdo drugi kakor dr. Maček bi se lotil te stvari?

Poslal sem torej svoje zastopnike v Zagreb. Tu, navdušeni nad srečno sklenitvijo sporazuma, so se takoj lotili stvari, ker so že zdavnaj špekulirali na Prekmurje. Pogajanja so se vršila takrat v Zagrebu in ob zaključku je bil izdan naslednji komunikat:

1. Prekmurje se nemudoma priključi banovini Hrvatski. Zasedejo ga odredi Seljačke zaščite. Izgon duhovništva, podiranje cerkev itd., kakor v pogodbi z Madžarsko. Gozdovi preidejo v last krševske občine, eksploatirala pa jih bo Našička d. d.

2. Sol bodo Prekmurci dobivali iz Hrvatske za dinar petdeset, petrolej za 9 do 12 din, kačar ga kaj bo. V šole se uvede poleg latinice še cirilica. In še nekatere druge malenkosti.

Jaz pa dobim v zameno pravico do povratne karte vsako nedeljo, brezplačno sončenje spomiadi in pravico, da lahko še dalje slovenski pišem. Glede veleposestva so rekli Hrvati, da nimajo nič proti, če si ga vzamem, niti nimajo kaj proti temu, če si nadenem plemiški naslov, in če hočem, da bo krasil moje vizitke. In še nekatere stvari, o katerih pa stoji klavzula v pogodbi, da bomo o njih lahko spregovorili šele čez leto in dan.

Pogodbo bo ratificiral hrvatski sabor na prvi sednici.

O pogodbi je poročal del slovenskega časopisja, protest je poslalo prosvetno društvo v Lendavi na merodajno mesto preko Novin, primorježčan pa se je zopet g. Pečnik in še nekateri.

Vendar mi to ni škodilo na ugledu. Moj politični pomen je samo narasel. Bojimo se samo, da Hrvati ne bi storili, kakor Madžari, ki so me pustili na cedilu, zakaj v tem slučaju vam ne bom rekel dvakrat, da ne bi del slovenskega časopisja prinesel vest o novi moji prodaji Prekmurja, bodisi Nemčiji, Italiji, Ameriki, ako ne celo, bog nas varuj — Sovjetiji. In se bojim, da bi se primorježčan spreminilo v še večje zanidževanje. Imene, odpuščila in izdajstva!

Bivši ruski ujetnik ubil nezvesto ženo

V neki vasi blizu Karlovca se je odigrala razburljiva tragedija. Kmet Marko Horvat je bil najbogatejši vaščan. Med svetovno vojno je padel v rusko ujetništvo, kjer je bil polnih 20 let. Lani se mu je posrečilo, da se je vrnil. Odšel je najprej v Francijo, od tam pa se je te dni vrnil v svojo rodno vas. Njegova žena je več let čakala na svojega moža. Ker ni bilo nobenega glasu, je mislila, da je mož že davno umrl. Zaljubila se je v

vaškega trgovca Milana Kovačeviča in živela z njim v divjem zakonu. Njen mož, ki je že od znancev zvedel za ženinino nezvestobo, je z revolverjem v roki sredi noči planil v sobo, kjer je spala njegova žena in njen ljubček. Počili so trije strelci. Prvi je smrtno ranil ženo, ki je kmalu izdihnila, drugi je težko ranil trgovca, tretji pa je laže poškodoval morilca, ki si je hotel sam končati življenje.

Detektiv pripeljal svojega sina kot morilca

V Kruševcu so imeli te dni svojevrstno senzacijo. Nedavno so v okolici našli mrtvega nekega revnega delavca. Morilca niso mogli izslediti, pa tudi morilcov za umor ni bilo. Policija je končno izročila zamotano zadevo odličnemu detektivu Milovanu Tadiću, ki se je še vedno izkazal s svojim dobrim policijskim nosom. Tako je bilo tudi tokrat. Ko je že obupal nad vsem, da ne bo mogel rešiti tega problema in pojasniti skrivnostnega umora, se je Tadiću morilec sam javil. Bil je to — njegov 16letni sin, odlični di-

jak kruševačke gimnazije. Nesrečnega očeta je vest globoko presunila. Kot vesten policijski uradnik je poslušal sinovo povest, da je ustrelil nesrečnega delavca v duševnem nerazpoloženju. Nekaj se je bil sprl s svojo izvoljenko. Takrat je srečal pokojnika, ki se je spustil z njim v pogovor. Nenadoma pa je mladenič potegnil samokres in ustrelil nedolžno žrtev. Detektiv je strl očetovsko bol in pripeljal svojega sina-morilca k preiskovalnemu sodniku.

UNIVERZALNO SADNO DREVO

Trgovska zbornica v Ukiahu (Kalifornija) hrani v svojih klubskih prostorih neobičajno drevo, ki je mojstrsko delo znanega sadjarja Clarka Baileya. Prvotno je to bila mala hruška, danes pa rodi ne samo dve različni vrsti hrušk, temveč tudi jabolka, grozdje in jagode. Vsi plodovi dozore ob istem času.

TEŽA ČLOVEŠTVA

Po računih nekega ameriškega statistika tehtajo vsi ljudje, kar jih živi na zemlji, okoli 90 milijard kg. računajoč, da znaša povprečna teža posameznega zemljana 60 kg. Da bi odpeljali to maso, bi bilo potrebnih 120.000 tovornih vagonov, vsak po 50 vagonov, torej 6 milijonov tovornih vagonov. Ogromna teža, toda v primeri s težo naše zemlje, znaša le 66 bilijontinko.

P a b e r k i

Največja žival, žirafa, je nema. Celu v smrtni borbi ne da glasu od sebe. Malokomu je znano, da premeri hrana pri tej dolgovrati živali, preden pride do prebave, 81 m poti.

S sekiro na ribolov grede v Indiji, kadar se posuše velike reke med poletno vročino. Ribe se poskrrijejo v blato, ki ga strjenega razsekavajo ribiči s sekirami.

Najstarejši rudniki na svetu so jame bakra in tirkiza na Sinajskem polotoku, ki so jih izkoriščali Egipčani že pred 3700 leti.

Havanske petorke so umrle že dva dni po rojstvu. Tako so ostale kanadske petorčice še vedno brez konkurence.

Ma' položi dar domu na oltar

MALI OGLASI

CENT MALIM OGLASOM V malih oglasih »ane vsako beseda« št. pa najmanjša pristojbina za te oglase je din 4.— Družbe preklicati doplačila in zmanjšati oglasni din 1.— na besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debele tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni tavek za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma se vpostavi v ovisu skrajni z naročilom ali na nekočinski položaj na bankovni račun št. 11.400. Za vse pisarne odpravore sledi malih oglasov se mora priložiti znakca za 2. din.

ona

dobi najlepše vzorce večernih in popoldnaskih obek kakor tudi apartnih bluz pri

konfektiji

greta

maribor

grajski trg

Štofi. volnene jopice, perilo, odeje najceneje

DR. **MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9**

KUPUJ DOMAČE BLAGO

Razno

PONIKLANJE. pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda« Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

DIJAŠKI DOM KOČVJE sprejema gošence. Oskrba na mesečno din 500.—. Protectorsko nadzorstvo. 1340-1

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVJU »NIKOTINOL« neškodljivo zanesljivo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi najstrasnejše kadilce. Cena velika steklenica din 70.— mala din 60.— Po povzetju razposlila Jugopotent, Ljubljana-Dvořakova 8. Sprejememo preprodajalce. 13542-1

IDEJE — IZUME vnovčuje in plasira v tu- in inozemstvu Jugopotent, Ljubljana, Dvořakova 8. 13543-1

etikete

TEL. 45-13

SITAR & SVETEK

GRAVERSKI ZAVOD

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA UL. 3

»PALNICE. JEDILNICE. KUHLINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavah dobite v zalogi pohišva Aleksandrova c. 48 4311-1

GOSPODINJE! Pozimi je umivanje oken neprijetno. Nabavite si najnoviši, praktični patentirani brisalca za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom din 36.— Dobite ga v vseh boljših trgovinah ali direktno pri Jugopotent, Ljubljana, Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627. Vam pošl'emo poštne prosje. — Sprejememo preprodajalce. 13544-1

BUČNO OLJE dobro, sveže in belo namizno olje nudi Tovarna olja I. Hochmüller, Maribor, Taborška 7. 13584-1

ORIGINALNA PERZIJSKA PREPROGA zelo redek kos velikost 350x500 cm. in mahna svitena perzijska preproga naprodaj na razstavi Sarajevske tkalnice preproge v hotelu »Zamorje« od 18. do 22. januarja. 13685-1

POSODE ZA PRANJE v vseh velikostih. Ponravila točno in poceni. Sodarsvo Sulcer, Vojašniška 7. 13597-1

DIPLOMIRANA MASERKA se priporoča cenj. damam na dom. Zdravilna masaža proi revmatizmu, ish'asu, zlebelostij itd. Dopise na ogl. odd. »Večernika« pod »Indikac.« 13745-1

ASTROGRAFOGINJA MME. FELICITAS sprejema ob torkih in petkih. Sodna 26-III, 8. 13762-1

PRESELIL SEM SE na Glavni trg 18-I. Ključnik Matija, krojaštvo. 13765-1

Continental



na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 36

Ljubljana, Prešernova ul. 44

Hubertusi

MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

volneni od . . . din **239**,-

otročji od . . . » **149**,-

pri napre

PREKLIC Podpisani preklicujem žalitve in klevete, ki sem jih pisal v pisnu gospodični Slavki Rošnik, tkalki s Pobrežja, kot neresnične, jih obžalujem ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenske tožbe zoper mene. Maribor, dne 19. januarja 1940. Ummik Bine, delovodja, Maribor-Tezno 13814-1

Posesi

HIŠO z gostilno in nekaj zemlje (ekonomijo) v bližini ali okolici večjega trga ali mesta v Sloveniji kupim. Event. vzajem v. najem na prometni točki. Vrednost naj ne presegata 100.000 din ob eksistenčni možnosti. Ponudbe na: Sercer Ferdo, posestnik v Libeličah-Meža. 13633-2

VINOGRADNO POSESTVO kupim takoj. Pisnene ponudbe z opisom in ceno na ogl. odd. »Večernika« pod »Vino-grad«. 13729-2

Slike za de'avske in poslovne knjižice izdeluje **Fata Japelj**

Gosposka ul. 18/1.

STAVBIŠČE v Novi vasi naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13730-2

HIŠA Z VRTOM ugodno na prodaj. Pavlovčič Franc, žel. uradnik, Pobrežje, Gajeva ul. 15. 13736-2

STANOVANJSKO HIŠO do 300.000 din k.p.m. be pod »Gotovina« na ogl. odd. »Večernika«. 13726-2

HIŠA krasna, enonadstropna, petstanovanjska, rentablna, v najboljšem stanju v Slov. Bistrici zaradi družinskih razmer pod ugodnimi plačilnimi pogoji naprodaj. Pojasnila daje Franc Erjavec v Slov. Bistrici. 13743-2

HIŠA pols'rešna, ugodno naprodaj. Nova vas pri Mariboru. Livadna ul. 5. 13757-2

LEPO POSESTVO PRI MARIBORU 12 oralov, 3 orali vinograda, 5 oralov lepega sadovnjaka, 2 orala gozda, ostalo niive in travni ki naprodaj. Posestvo leži ob glavni cesti. Cena din 180.000. Hiše v mestu in okolici ter razna večja in mala posestva, ugodno naprodaj pri posredovalnici »Triglav« Maribor, Aleksandrova c. 12. telefon 2534. 13778-2

MODERNI VOZIKI



BOGOMIR DIVJAK

Ulica kneza Koclija 4

HIŠA večstanovanjska, enonadstropna v bližini gl. kolodvoza, na prvi centru mesta, naprodaj. Hiša v dobrem stanju, lep vrt. Cena din 330.000.— Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Hiša v redu«. 13779-2

NOVA HIŠA 4 - stanovanjska v bližini Huterjeve naselbine na Pobrežju naprodaj. Cena din 125.000. Obrestuje se neto 8 1/2 %. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Imam gotovino«. 13780-2

BOLIŠO STANOVANJSKO HIŠO ali vilo v Mariboru kupim, eventualno parcelo, ali vzajem v. najem vilo 5-6 sobami. Ponudbe pod »Do 100.000 din« na ogl. odd. »Večernika«. 13781-2

VELIKA TRGOVINA Z MESANIM BLAGOM stara 50 let, v središču najprome nešega sreskega mesta zavarovalnega okrožja. Izvrstno idoča, prvorazredno sortirana, s trgovino s deželnimi pr'deki, pred k'ona se vršijo tedenski in znani mesečni ter le ni sejni, je sredi največjega napredka radi smrti lastnika naprodaj. Poleg trgovine veliko komfortno stanovanje skladišča, dvo-rišče, velik vrt. Kupec dobi večletno najemniško pogodbo, a lahko kupi tudi skupno s hišo. Izvrstna prilika za agilno trgovsko obitelj. Poslovaln'ca Pavlekovič, Zagreb, Il'ca 144. 13817-2

ZAGREBSKA GOSTILNA na najprome nejši poz'ciji, ki jo obiskujejo najboljši vinski konsumenti, z veliko prodajo preko ulice, uvedeno kuhinjo, naprodaj s celokupno opremo, velikimi prostori, pivnico, kuhinjo, stanovanjem, zaročeno solidno na'emnino za 48.000 dinarjev. Poslovaln'ca Pavlekovič, Zagreb, Il'ca 144. 13818-2

Kupim

LEPE BRILJANTE za nakup išče privatnik. Ponudbe na oglasni oddelak »Večernika« pod »Takošen plačnik«. 13634-3

ZAGO po možnosti z gozdom kupim Pisnene ponudbe pod »Zaga« na ogl. odd. »Večernika«. 13732-3

PARCELO v mariborski okolici kupim za ceno 10.000 din. Ponudbe pod »Parcela 10.000« na ogl. odd. »Večernika«. 13782-3

Prodaj

ZNIZANE CENE KURIVA! Drva m r. din 65.—, 75.—, 80.— in 90.—, Viljem Ehrlich, Studenci, Aleksandrova c. 62 13695-4

OTROŠKI VOZIČEK moderen, skoraj nov, ugodno naprodaj. Račič, Ket ejeva ul'ca 2. 13738-4

STARO VINO večjo količino prodam. Josip Muršec, Pesnica. 13742-4

PRAŽILNA PEČ na plin poceni naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13748-4

PLESNA OBLEKA elegantna, ugodno naprodaj. Prešernova 2-II. 13752-4

STARINSKI PREDALČNIK z nas avkom iz orehovega lesa, masiven, iakoj naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13760-4

REDKA PRILOŽNOST Prodajam kompletno trgovino s kratkim in platenim blagom radi odselitve. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »15.000«. 13763-4

DIATONIČNA HARMONIKA rivrstna, trikrat uzglašena, malo rabljena, naprodaj. Zamenjam tudi za dvakrat uglašeno B-Dur. Ciril-Metodova 13. Studenci pri Mariboru. 13767-4

RADIO malo rabljen, poceni naprodaj. Vprašati v trgovini. Tržaška c. 5 Pobrežje. 13769-4

PISALNA MIZA lepa temna hrasova s foteljem, primerno za pisarno ali stanovanje, naprodaj. Vprašati Krekova 2-II. levo. 13771-4

KOSTUMI ZA MASKE v veliki izbiri poceni naprodaj. Koroška ces a. Plauc, go silna in trgovina, od 15. do 19. ure. 13776-4

OTROŠKI VOZIČEK globok, dobro ohranjen, naprodaj. Vprašati Delavska 4. 13794-4

POHIŠTVO madrace, odeje, vložke in likalne mize, zelo poceni pri Makot erju, Krekova ul. 6. 13796-4

TRGOVINA špicerijska, vpeljana, z zalogo premoza naprodaj. Vprašati Slovenska 29. 13801-4

RADIO »Telefunken«, v izko dobrem stanju in športni otroški voziček naprodaj. Taborška 9-I 13803-4

RADIOAPARAT lepo stensko ogledalo in Marjino sliko v zlatem okviru prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13807-4

KUHINJSKA UMIVALNA MIZA nova, poceni naprodaj. Na ogled v mizarstvu Makovec, Levstikova ul. 9. 13820-4

BLAGAJNA železna, ročna, 2 krasni leseniša ulij. 1 violina pod ceno naprodaj. Kremžar, Pristanski ulica 7. 13821-4

Stanovanje

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam s 15. februarjem. Vprašati v Studencih, Ciril-Metodova ul. 1. 13708-5

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Cim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo. Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Prodaja za
MARIBOR
Perc Oto
Gosposka 34

Stanovanje išče

TRISOBNO STANOVANJE s pritliklami, v novi hiši, s plinom iščemo. Takoi ali najkasneje s 1. majem. Ponudbe pod »Nova hiša« na ogl. odd. »Večernika«. 13642-6

STANOVANJE dvosobno s kuhinjo v centru iščem za marec ali april. Pis mene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Točen plačnik«. 13768-6

STANOVANJE dvo ali trisobno s kabinetom, kopalnico in predsobo iščem za takoj. Ponudbe poslati vrtarju »Mariborskega dvora«. 13795-6

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Luna madečki

brez ribje kosti in gumija Vas napravijo vitko in elegantno, po naročilu že tekom šest ur, najceneje

»Luna«
Maribor, samo Glavni trg 24

Sobo odda

VEČJO SONČNO SOBO s štedilnikom oddam. Pobrežje, Nasipna ul. 80 (nasproti tovarne). 13643-7

SOBO snažno, mirno, čedno opremljeno, z dvema poselicama, poseben vhod, oddam s 1. februarjem, prednost zakonski par ali dva gospoda. Wildenrainerjeva ulica 16-II, desno. 13727-7

OPREMLJENO SOBO s posebnim vodom oddam. Maribor, Jerovškova ulica 32 13733-7

SOBO lepo opremljeno, oddam v najem. Tomšičeva c. 6. 13764-7

SOBO lefo, čisto, opremljeno, v centru oddam. Krekova 5, pritličje levo. 13766-7

SOBO s kopalnico, veliko, sončno, oddam s 1. februarjem gospodu, ki ljubi mir in snaznost. Vprašati od 11. do 15. ure, Aleksandrova 47. Ljudska samopomoč, vrata 3. 13770-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam 1. februarja stranki brez otrok. Slana, Praprotnikova 27, Krčevina. 13775-7

OPREMLJENO SOBO z uporabo kopalnice na Kralja Petra trgu (Pok. zavod) oddam boljšemu gospodu. Na slovo v ogl. odd. »Večernika«. 13786-7

NA STANOVANJE in dobro domačo hrano sprejemam boljše delavca. Frančiškanska 16. 13788-7

SOBO sončno, lepo opremljeno, oddam 1 ali 2 osebam. Vprašati pri Kostanjku. Stroßmayerjeva 28. Istotam je na prodaj dobro ohranjen šivalni stroj znamke »Paff«. 13790-7

SOBO veliko, opremljeno oddam. Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 13792-7

SAMOSTOJNA GOSPA da celo oskrbo enemu gospodu za din 300.—. Drugo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13800-7

OPREMLJENO SOBO oddam takoj. Vprašati Slovenka 20, v trgovini. 13798-7

SOBO za dve osebi, lepo opremljeno, z uporabo kopalnice oddam, event. zajtrk in kosilo, s 1. februarjem. Vprašati Krekova 2-II, levo. 13772-7

Sobo išče

SOBO čedno opremljeno, strogo separirano, mirno, brez mračsa, južno sonce, iščem z vso postrežbo s 15. februarjem ali 1. marcem. Ponudbe z navedbo cen in pogojev na ogl. odd. »Večernika« pod »Upokojenec«. 13800-8

Sluzbo dobi

RAZNAŠALCA s kolesom v Radvanju iščem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Raznašalec«. 13686-9

DVE DOBRI TKALKI sprejemam s takojšnjim nastopom. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Plača od ure«. 13693-9

INKASANTA išče ugledno domače zavarovalno podjetje. Potrebna kavčija. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Dober za sluzek«. 13709-9

FRIZERKO perfektno v stroki, sprejme A. Mrakič, Koroška cesta 7. 13725-9

VRTNARSKEGA VAJENCA sprejme Raner K., vrtnarstvo, Maribor, Dalmatinska ul. 7. 13737-9

MESTO HIŠNIKA oddam s 1. februarjem. Strma ul. 3. 13774-9

VAJENEC se sprejme. Tichy, električno podjetje, Slovenska ulica 16. 13824-9

DEKLE Z DEŽELE od poštenih staršev, stara 18 let, si želi službe pri manjši, boljši družini, nairaie v Mariboru ali okolici. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Veselite do dela«. 13815-9

Sluzbo išče

ABSOLVENT Kovačevega tečaja, s sedem-mesečno prakso išče službe v pisarni ali kjerkoli. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Pridena«. 13741-10

PRIDNO DEKLE za vsa hišna dela iščem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13815-10

Dopisi

KATERA DAMA bi hotela denarno podpreti 23-letnega uradnika v Mariboru. Samo resne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Trajna hvaležnost«. 13740-12

KATERI GOSPOD bi hotel delati družbo upokojenki srednjih let? Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Osamljena«. 13802-12

MLADENIČ s stalno službo in nekaj premoženja se želi zaradi pomanjkanja poznanstva seznaniti z dekletom, dobro gospodinjino in s primerno doto. Po nudi na ogl. odd. »Večernika« pod »Lasten dom«. 13804-12

ŽENITVE IN MOŽITVE boljših krogov posredujemo uspešno, vestno in diskretno. Najboljše obiteljske zveze v meščanskih, trgovskih, industrijskih, uradnikskih, oficirskih in obrtniških krogih. Informativne prospekte pošljamo diskretno proti prednakažilu din 10.— v znamkah: »Rezore«, Zagreb, Pošta 3. 13819-12

Lokal

LOKAL primeren za delavnico oddam Ob bregu 30. 13797-14

TRGOVINA NA MORJU živilske stroke, najboljšo uvedena, naprodaj. Obstoj za jamčen. Predznanje nepotrebno. Potrebno 25.000 din. Interesenti naj blagovolijo svoje naslove poslati pod »Bodočnost na morju« na ogl. odd. »Večernika«. 13816-14

V najem

TRGOVINO Z USNJIEM in čevljarškimi potrebščinami v večjem trgu oddam takoj v najem. Potreben kapital din 20.000.—, ostalo na ugodne mesečne obroke. Informacije: Ivan Travner, trg. Mejojnica-Griže. 13734-15

POSESTVO oddam v najem. Prvovrstne njive, travniki in sadovnjak s stanovanjskim in gospodarskim poslopjem v bližini Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13746-15

LOKAL lep, velik, suh prostor za skladišče ali delavnico, oddam v najem. Vprašati Mlinska 30. 13787-15

Kapital

AKO RABITE POSOJILO ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8. 11778-16

HRANILNE KNJIZICE vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. 13617-16

DVE GARAZI oddam v najem v centru mesta. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13784-16

SADOVNJAK in zelenjadni vrt v centru mesta dam v najem s 1. februarjem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13783-16

Gramofonske ploče slagerje, pesne, narodne s harmoniko in petjem samo din 35.—

elektroton
PASAJA NEBOTIČNIKA

Kam, kje?

PREPRIČAJTE SE da je dobra meščanska gostilna s prvovrstno ceneno kuhinjo in sortiranimi vini gostilna »Triglav«, Glavni trg-Lisjak. 13668-17

DAMSKA KAPELA Vsak večer v petju in igran nastopa pet mladih pevačic v restavraciji »Ljutomer«, Stibler. 13676-17

VABILO! Danes zvečer domača zabava in koline. Gosilna pri »Lipi«, Gregorčičeva ulica 19, Kele. 13728-17

RESTAVRACIJA »UNION« toči najboljša domača, ljutomerska in svečinska vina, rdeči burgundec, muškadni silvanec. Najboljša kuhinja, razne specialitete. V nedeljo jutraj na »Jadranskem plesu« guljažna juha, guljaž, kislata juha (Klachelsuppe). Se priporoča Alojz M. Jarc. 13822-17

RESTAVRACIJA TRIJE RIBNIKI (Kliček). Koline, klobase, jetrnice, krvavice, prima vina, Tschelgijevo pivo. 13811-17

Priložnostni nakup damskih čevljev

od din 120- do 160-

Oglejte si stransko izložbo tvrdke KING SHOE GOSPOSKA UL. 30

PERILO
VELIKA IZBIRA PRI J. LAH MARIBOR

Kactoteka:
preglednosti
točnosti
enostavnosti
zanesljivosti
in cenosti

»Sofra« MARIBOR
Gregorčičeva 24
Tel. 25-10

Perilo »LAMA«
velika izbira pri Jurčičeva ulica 4

Stampiljke
signime
SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

SPOMNITE SE CMD!

OKASA
tablete
Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA
tablete
za moške
100 komadov din 220.—
proti povzetju
Zastopnik: Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Izrazije
Ogl. reg. S. 5846-34

Zlato in srebro,
briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

MOSKI! Pri spolni slabosti!
(spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule
HORMO-SEKS
Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. D.V. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. 5846-39

Pastirski zaslužek
do 1000- din
in več mesečno lahko doseže vsakdo v vsakem kraju, ako je pošten, pismen in le malo marljiv. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na anončno ekspedicijo Hinko Sax Mariboru.

Šivalni stroji • Najnovejši otroški vozički

Velika izbira motorjev, triciklov, šivalnih strojev, igranih vozičkov, skirojev, avtomobilčkov, kolesni deli — Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. B. L. LJUBLJANA
Kar. ovška c. 4 — Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

Zahvala
Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti mojega predragega soproga in očeta, gosпода

Josipa Karneria
hišnega posestnika in gostilničarja
za mnogoštevilno spremstvo, za poklonjene vence in cvetje, ter pevskemu društvu »Froh-sinn« za žalostinke, izrekamo svojo najpri-srčnejšo zahvalo.
Maribor, 20. januarja 1940.
Zalujoča soproga Roza; sina Pepi in Edi in ostalo sorodstvo.

Kdor hoče imeti odgovor na vprašanja glede malih oglasov in drugih obvestil, naj priloži 3- din v znamkah. Na vprašanja brez priloženih 3- din v znamkah uprava ne odgovarja



STANOVANJE soba in kuhinja, oddam 2 ali 3 osebam, točnemu plačilniku Vojašniška ul. 9-I. 13747-5

STANOVANJE sončno, štrisosobno s kopalnico in vrtom oddam za din 1100. Gregorčičeva 12. 13749-5

DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico, komfortno, oddam. Vprašati Klavniška ulica 5. 13755-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam. Tržaška cesta 54. 13756-5

LEPO STANOVANJE s nadstropje, velika soba, kuhinja, pritlikine, takoj oddam. Betnavska c. 39. 13758-5

DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico se odda s 1. februarjem v najem. Meljski cesta 63. 13759-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam dvema osebam. Nova vas, Streliška c. 1. 13761-5

DVOSOBNO STANOVANJE ob Aleksandrovi cesti, sončno s kopalnico in sobo za služkinjo oddam s 1. marcem mirni stranki. Ljudska samopomoč v Mariboru. 13773-5

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam s 1. februarjem. Spod. Radvanjska c. 3-a. 13777-5

STANOVANJE lepo, sončno, 3-sobno, oddam v najem. Vrtna ul. 8. 13785-5

Kauče
madrace, žične vložke dobavlja najceneje

»OBNOVA« F. Novak
Glavni trg 1 in Jurčičeva 6

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam s 1. februarjem, l. nads., pri Rapi dovem igrišču. Vprašati Stritarjeva 18. 13791-5

STANOVANJE majhno podstrešno enosobno oddam. Praprotnikova ul. 29, Krčevina. 13793-5

STANOVANJE dve sobi in kuhinja oddam. Meljska c. 44. 13799-5

STANOVANJE pet-sobno, izredno primerno za zobozdravnika, zdravnika ali pisarno, oddam v bližini Glavnege trga. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Ugodno in noćenje«. 13808-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM sve- lo in suho, prodam. Me-sarski prehod 5-I. 13813-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM sve- lo in suho, prodam. Me-sarski prehod 5-I. 13813-5